

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra amerických studií

Bakalářská práce

2021

Filip Sidó

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Katedra amerických studií

**Izraelská lobby v USA a její postoj vůči Íránu a dohodě
JCPOA**

Bakalářská práce

Autor práce: Filip Sidó

Studijní program: Mezinárodní teritoriální studia

Vedoucí práce: Mgr. Jana Sehnálková, Ph.D.

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 3.5.2021

Filip Sidó

Bibliografický záznam

SIDÓ, Filip. *Izraelská lobby v USA a její postoj vůči Íránu a dohodě JCPOA*. Praha, 2021. 60 s. Bakalářská práce práce (Bc). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra amerických studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Jana Sehnálková, Ph.D..

Rozsah práce: 72 300 znaků.

Anotace

Textů věnujících se historii a vlivu izraelské lobby ve Spojených státech amerických je mnoho, nicméně málo z nich komplexně pokrývá jejich postoje a aktivity v otázkách Íránu a americké politiky vůči Teheránu. Cílem bakalářské práce „Izraelská lobby v USA a její postoj vůči Íránu a dohodě JCPOA“ je tuto mezeru zaplnit.

Předkládaná práce se snaží komplexně čtenáře seznámit s tímto tématem. Prvně definuje, co pojem izraelská lobby znamená, stručně nastíní historický vývoj, který formoval izraelskou lobby v USA do dnešní podoby, strukturu a její fungování.

Následně práce analyzuje politiku Izraele vůči Íránu, která je reflektována v agendě lobbistických skupin a také zkoumá politiku Spojených států amerických vůči Íránu a JCPOA, a to v období vlády prezidenta Baracka Obamy a Donalda Trumpa. V další části se práce věnuje již samotným lobbistickým skupinám. Analyzuje jejich postoje vůči Íránu, které se snaží prosadit skrze vliv na zahraniční politice USA a samostatně analyzuje jadernou dohodu JCPOA, která mezi jednotlivými lobbistickými skupinami vyvolala velký rozruch. V poslední části práce autor zkoumá, do jaké míry se politika Spojených států a lobbistických skupin vůči Íránu a jaderné dohodě překrývá a jak úspěšná je izraelská lobby v prosazování svých cílů.

Annotation

There are numerous academic papers focused on the history and influence of the Israel lobby in the United States. However, only few of them comprehensively cover Israeli lobby's positions and activities regarding Iran and the U.S. policy toward Tehran. This thesis, „Israeli Lobby in the United States and Its Attitude Towards Iran and JCPOA” aims to fill this gap.

The presented thesis aspires to provide the reader with a comprehensive introduction to this topic. It firstly defines the term „Israel Lobby” and briefly outlines the historical developments that shaped the Israel Lobby in the United States, as well as its structure and functioning which will provide broader context to the analysis.

In the second part, the thesis analyzes Israel's policy towards Iran which is reflected in the lobby groups' agenda, and examines the U.S. policy towards Iran and the JCPOA during the administrations of President Barack Obama and Donald Trump. In the next part,

the thesis focuses on the lobby groups themselves. It analyzes their attitudes towards Iran, which the groups are trying to promote in the U.S. foreign policy, and separately analyzes the JCPOA nuclear agreement which has caused a great dispute among the various lobby groups. In the last part of the thesis, the author examines the extent to which the policies of the United States and the lobby groups towards Iran and the nuclear deal overlap, and how successful the Israeli lobby has been in advancing its goals.

Klíčová slova

USA, Irán, Izrael, Lobby, Barack Obama, Donald Trump, AIPAC, CUFI, J Street, JCPOA

Keywords

USA, Iran, Israel, Lobby, Barack Obama, Donald Trump, AIPAC, CUFI, J Street, JCPOA

Title

Israeli Lobby in the United States and Its Attitude Towards Iran and JCPOA

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval Mgr. Janě Sehnákové, Ph.D. za vedení mé bakalářské práce, cenné rady a odborný dohled.

Obsah

Bibliografický záznam	4
Úvod	2
Kritika zdrojů	4
1. Izraelská lobby v USA	7
1.1. Historie a vznik izraelské lobby	8
1.2. Izraelská lobby: struktura a fungování	10
1.2.1. Struktura	11
1.2.2. Fungování izraelské lobby	13
1.3. Křesťanští sionisté	15
2. Vztahy Izraele a Íránu	17
2.1. JCPOA – Joint Comprehensive Plan of Action	19
2.2. Vývoj americké zahraniční politiky vůči Íránu za vlády prezidenta Baracka Obamy	20
3. Vývoj americké zahraniční politiky vůči Íránu za vlády prezidenta Donalda Trumpa	24
3.1. Sankce	26
4. AIPAC vs. Írán	28
4.1.1. AIPAC a JCPOA	30
4.2. J Street vs. Írán	32
4.2.1. J Street a JCPOA	32
4.3. CUFI vs. Írán	33
4.3.1. CUFI a JCPOA	34
4.4. Shrnutí politiky Izraelské lobby a politiky Spojených států v otázkách Íránu a JCPOA	35
Závěr	37
Summary	39
Použitá literatura	41
Teze bakalářské práce	51

Úvod

Spojené státy mají se státem Izrael dlouhodobě přátelské vztahy, které reflektují mnohdy stejnou zahraniční politiku týkající se Blízkého východu a Íránu. Po roce 1979, kdy proběhla islámská revoluce v Íránu, se vztahy Izraele s Islámskou republikou výrazně zhoršily. Íránští lídři začali prohlašovat, že Izrael je třeba odstranit z mapy světa a učinili řadu kroků, které měly napomoci k dosažení tohoto cíle. Konkrétně se jedná o sponzorování regionálních teroristických skupin jako je například Hizballáh v sousední Sýrii a Libanonu nebo o snahu získat jaderné zbraně. Zhoršení vztahů mezi Íránem a státem Izrael se také promítlo do zahraniční politiky největšího spojence Izraele, Spojených států amerických, které začaly vnímat Írán jako bezpečnostní hrozbu na Blízkém východě.

Už od samého vzniku židovského státu se Izrael snaží udržovat dobré vztahy se Spojenými státy. To se daří i díky fungování izraelské lobby ve Spojených státech, která se aktivně snaží propagovat izraelské zájmy v americké politice a všedním životě. Izraelská lobby má za cíl prosazovat proizraelskou politiku ve Spojených státech už od 50. let minulého století, nicméně vlivnou pozici získala až v 70. letech a tu si udržuje až do dnešních dnů, kdy ji mnoho politických komentátorů vnímá jako nejlépe organizovanou a nejvlivnější lobbistickou skupinu ovlivňující zahraniční politiku Spojených států amerických.¹

Samotné proizraelské lobby je věnováno mnoho prací, článků a knih, a proto je cílem této práce analyzovat politiku izraelské lobby v otázkách Íránu a jaderné dohody JCPOA (Joint Comprehensive Plan of Action) v období vlády Donalda Trumpa a Baracka Obamy. Na základě této analýzy bude možné pozorovat, do jaké míry se politika izraelských lobbistických skupin překrývá se zahraniční politikou Spojených států v otázce Íránu a s postoji k jaderné dohodě s Íránem – JCPOA. Práce také na základě analýzy ukáže, že izraelská lobby v otázkách postoje k JCPOA není jednotným blokem, protože uvnitř izraelské lobby jsou vůči této dohodě zřejmé rozdílné postoje. Práce by měla alespoň částečně napomoci k pochopení toho, proč Spojené státy zaujímají nepřátelský postoj vůči Íránu a pomoci k pochopení kroků prezidenta Donalda Trumpa, které vedly k vypovězení jaderné dohody s Íránem. Cílem předkládané práce je nalezení odpovědi na otázky, jak se izraelské lobbistické skupiny staví vůči Íránu a jaderné dohodě JCPOA, zda je možné určit,

¹ Mitchell Bard, „The Pro-Israel & Pro-Arab Lobbies“, *Jewish Virtual Library*, Staženo 21.4.2021, <https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-pro-israel-and-pro-arab-lobbies>. Taktéž: John J. Mearsheimer a Stephen M. Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika* (Žďár nad Sázavou: Bodyart Press, 2014), 52. Taktéž: Micah Halpern, „Above The Fold: J Street vs AIPAC“, *The Jerusalem Post*, 18. března 2019, Staženo 23.4.2021, <https://www.jpost.com/opinion/above-the-fold-j-street-vs-aipac-583852>.

jestli jsou úspěšné v prosazování své agendy týkající se Íránu a JCPOA v zahraniční politice Spojených států a jakými nástroji izraelská lobby své cíle prosazuje.

Práce nezahrnuje pouze deskriptivní analýzu politiky izraelské lobby vůči Íránu, ale snaží se komplexně obeznámit čtenáře s danou problematikou pomocí chronologického dějinného výkladu, který pomůže čtenáři pochopit vývoj fungování izraelské lobby ve Spojených státech amerických od samého počátku její existence až do té podoby, ve které se dnes nachází, a porozumět tomu, proč zastává zrovna takovou politiku, jakou zastává. Práce také vysvětluje pomocí analýzy struktury a fungování izraelské lobby a rozboru postojů tří největších proizraelských lobbistických skupin v Americe (AIPAC – American Israeli Public Action Committee, J Street a Christians United for Israel – CUFI), jakým způsobem a jak moc se těmito organizacím daří dosáhnout svých cílů v americké politice vůči Íránu.

Práce je složená ze tří kapitol, které se člení na podkapitoly. První kapitola je čistě deskriptivní a věnuje se především tomu, co proizraelská lobby ve Spojených státech amerických znamená, jakou má strukturu a jak funguje. Následující podkapitola obsahuje stručné seznámení se s historickým vývojem izraelské lobby ve Spojených státech amerických a stěžejními událostmi, které jí v průběhu času formovaly, a seznámí čtenáře se třemi výše jmenovanými proizraelskými lobbistickými skupinami.

Druhá kapitola seznamuje čtenáře s problematikou izraelsko-íránského konfliktu. Pochopení tohoto problému je nedílnou součástí práce, jelikož konflikt úzce souvisí se současnou napjatou situací mezi Spojenými státy a Íránem, současnou politikou izraelské lobby ve Spojených státech i vztahem USA se státem Izrael. Jedna podkapitola je věnována stěžejnímu diplomatickému pokroku, který zásadně ovlivnil vztahy mezi Íránem a USA, a to dohodě JCPOA, kterou Spojené státy spolu se zeměmi P5+1 (Čína, Francie, Rusko, Spojené království a Spojené státy; plus Německo) podepsaly s Íránem v roce 2015 za vlády Baracka Obamy a od které následně prezident Donald Trump během svého funkčního období odstoupil, což vedlo k další eskalaci už tak napjatých vztahů mezi Íránem a Spojenými státy. Další podkapitola se věnuje politice vůči Íránu ze strany Spojených států za vlády prezidenta Baracka Obamy. Důležitost tohoto období tkví v tom, že v něm došlo k přijetí zmiňované jaderné dohody – JCPOA, která formovala politiku USA vůči Íránu v následujících letech stala se hlavním předmětem lobbování všech tří výše zmíněných proizraelských lobbistických skupin. Tato dohoda se stala tématem, které rozdělilo proizraelskou lobby a americkou zahraniční politiku na dva tábory – na ty, kteří ji

podporovali, a ty, kteří věřili, že pomůže Íránu k získání jaderné zbraně a naruší stabilitu a bezpečnost na Blízkém východě.

Třetí kapitola nabízí analýzu politiky Spojených států a izraelské lobby v USA za vlády prezidenta Donalda Trumpa. Kapitola je členěná na několik menších podkapitol. V první podkapitole se práce věnuje tomu, jak se vyvíjela zahraniční politika USA vůči Íránu za vlády Donalda Trumpa, politiku, kterou formovalo odstoupení od jaderné dohody s Íránem a zavedení přísných sankcí ze strany USA. V dalších třech samostatných podkapitolách je analyzována agenda jednotlivých lobbistických skupin vůči Íránu a samotný postoj vůči jaderné dohodě. Na základě této analýzy postojů Spojených států a jednotlivých lobbistických skupin v otázce Íránu a JCPOA se poslední podkapitola práce věnuje tomu, do jaké míry se překrývají postoje jednotlivých lobbistických skupin vůči Íránu a jaderné dohodě JCPOA se zahraniční politikou USA a jak byly proizraelské lobbistické skupiny úspěšné v prosazování svých cílů. Výsledkem této analýzy je odpověď na výše položenou výzkumnou otázku a dokázání či vyvrácení tezí práce, které předpokládají, že americká zahraniční politika a postoje izraelské lobby se v postojích k otázce samotné Islámské republiky neliší. Jak však tato práce ukáže, liší se však v postoji k jaderné dohodě JCPOA, kterou Spojené státy uzavřely za vlády prezidenta Baracka Obamy. Jejich názory se liší i v otázce odstoupení od JCPOA Donaldem Trumpem a také v tom, že cíl, kterého chce izraelská lobby ve Spojených státech amerických dosáhnout je, aby USA vedly asertivní politiku vůči Íránu, a to z toho důvodu, aby stát Izrael byl v bezpečí a Írán se nestal v regionu hegemone, který by ohrožoval samotnou existenci Izraele.

Kritika zdrojů

Zdroje využití v této práci lze rozdělit na dvě skupiny. První z nich je literatura, která se zabývá především všeobecnou problematikou proizraelské lobby ve Spojených státech amerických, tím je myšlena například její historie, struktura a fungování. Těchto zdrojů je mnoho od mnoha autorů s různými postoji², proto je třeba k jednotlivým zdrojům přistupovat s obezřetností. Druhou skupinou jsou pak zdroje, které popisují samotnou agendu jednotlivých lobbistických skupin a politiku Spojených států vůči Íránu. Tato skupina neobsahuje takové množství zdrojů, jelikož se jedná o velmi specifické téma. Většina těchto zdrojů pochází od samotných aktérů, a tudíž je třeba k nim přistupovat

² Autoři zastávají odlišné názory na historický vývoj Izraele. Někteří jsou značně pro nebo protiizraelští. Jejich postoj k izraelsko-palestinskému konfliktu, izraelské zahraniční a regionální politice se liší.

kriticky a obezřetně, nicméně v rámci této práce jsou nejlepším zdrojem k analýze jejich politiky.

Je třeba upozornit, že u tématu, které je úzce spjaté se státem Izrael, americkou zahraniční politikou na Blízkém východě či Íránem, se setkáváme s určitou zaujatostí autorů, kteří se často nesnaží být nezaujatými pozorovateli, nýbrž jasně dávají najevo svůj postoj, který je buď proizraelský³ či protiizraelský⁴. Proto jsou v této práci využity zdroje z obou proudů tak, aby výsledek reflektoval realitu v co nejjasnější podobě, čtenář byl s danou problematikou komplexně seznámen a přínos této práce byl užitečný a důvěryhodný pro budoucí bádání.

I přes veškerou kritiku, kterou tato kniha zaznamenala ihned po svém vydání, tak ani v této práci nemůže chybět titul Johna Mearsheimera a Stephana Walta *Izraelská lobby a americká zahraniční politika*⁵, zabývající se americkou zahraniční politikou na Blízkém východě a izraelskou lobby ve Spojených státech amerických. Obzvlášť u této knihy lze vyzorovat neskryvaný zaujatý postoj obou autorů. V knize se otevřeně přiznávají k protiizraelskému postoji a kritizují Izrael, protože podle nich je státem, který utlačuje Palestince a Araby v Izraeli. Nijak však nezmiňují například skutečnost, že existuje nějaký palestinský či arabský terorismus vně státu. I přes tyto skutečnosti, na které je třeba při psaní práce brát zřetel, tato kniha obsahuje důležité informace, které napomáhají porozumění fungování izraelské lobby a jejího vývoje ve Spojených státech.

Další důležitá kniha k pochopení vývoje a vzniku izraelské lobby v USA pochází od autora Douga Rossinowa *The Edge of the Abyss: The Origins of the Israel Lobby, 1949–1954*⁶, která důkladně popisuje, proč na popud masakru, který se stal ve městě Qibya, v USA vznikly v roce 1954 první dvě proizraelské lobbistické skupiny. Práce, která přispěla k porozumění politiky Spojených států a proizraelských lobbistických skupin, především pak AIPACu, vůči Íránu pak nese název *Effect of AIPAC Lobby on America's Foreign Policy towards the Islamic Republic of Iran*⁷ a je od autorů Marzieh Shakooriové, Davooda Kianiho

³ Jewish Currents, The Jerusalem Post, Israeli National News atd.

⁴ John J. Mearsheimer a Stephen M. Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika* (Žďár nad Sázavou: Bodyart Press, 2014).

⁵ Ibid.

⁶ Doug Rossinow, „The Edge of the Abyss: The Origins of the Israel Lobby, 1949–1954“, *Modern American History* 1, (2018), Staženo 25.4.2021 <https://www.cambridge.org/core/journals/modern-american-history/article/edge-of-the-abyss-the-origins-of-the-israel-lobby-19491954/E1690BDB5CA87C66B2B65D12CA1D716A>.

⁷ Marziehe Shakoori, Davood Kiani a Masha Allah Heidarpour, „Effect of AIPAC Lobby on America's Foreign Policy towards the Islamic Republic of Iran“, *Journal of Politics and Law* 9, Vol. 6 (2016), Staženo 25.4.2021, <http://dx.doi.org/10.5539/jpl.v9n6p129>.

a Mashy Allah Heidarpourové. U této práce je třeba brát v potaz původ autorů, kteří pocházejí z Íránu, proto je třeba k informacím týkajících se Izraele a izraelské lobby přistupovat obezřetně. V práci cituji knihu Mearsheimera a Walta, tudíž na základě těchto faktorů lze z článku vyčíst určitá zaujatost a snaha vyličít Izrael a proizraelskou lobby jako strůjce zahraniční politiky USA vůči Íránu. Nicméně jejich popis fungování a struktury proizraelské lobby lze považovat za kvalitní. K popsání toho, jak funguje největší proizraelská lobby v USA (AIPAC), jsem využil text amerického autora Morrise S. Solomona *The Agenda and Political Techniques of the American Israel Public Affairs Committee AIPAC*⁸. V tomto textu autor detailně popisuje strukturu a fungování AIPACu. I přes to, že autor je zjevně proizraelský a zastává názor, že AIPAC stojí za celou zahraniční politikou Spojených států týkající se Izraele, což je značně přehnané tvrzení, tato práce přináší důležité informace, které komplexně objasňují, jak tato lobbistická skupina operuje a jak se jí daří ovlivňovat zahraniční agendu USA.

Jelikož postojům izraelské lobby vůči Íránu a jaderné dohodě není věnováno tolik odborných prací, je v práci použito mnoho internetových zdrojů jako jsou různé zpravodajské služby, informační kanály jednotlivých lobbistických skupin, brožury, odborná periodika, internetové portály státních institucí (U.S. Department of State, Internal Revenue Service atd.) a nezávislých organizací, které monitorují a dohlíží na demokratický proces (OpenSecrets atd.). Při snaze pokrýt toto téma je využito širokého spektra zpravodajských kanálů, u kterých je kladen důraz na věrohodnost daného zdroje. Při snaze dosažení co možná největší objektivnosti práce jsou využity různorodé zdroje s různými názory. Při analýze zpravodajských a jiných zdrojů (kromě informačních kanálů jednotlivých lobbistických skupin) se však nesetkáváme s nikterak velkými předsudky vůči jakékoli straně. Se zaujatostí se musí počítat při práci s informacemi od samotných lobbistických skupin, nicméně informace čerpané z těchto zdrojů posloužily pouze k vysvětlení jejich agendy vůči Islámské republice a jaderné dohodě JCPOA.

⁸ Morris S. Solomon, "The Agenda and Political Techniques of the American Israel Public Affairs Committee (AIPAC)", *Industrial College of the Armed Forces*, (1993), 5, Staženo 25.4.2021, <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a276886.pdf>.

1. Izraelská lobby v USA

Izraelská lobby je volné sdružení organizací a jednotlivců, kteří se aktivně snaží prosadit izraelské zájmy v americké zahraniční politice.⁹ Lobbistické nebo zájmové skupiny ve Spojených státech amerických jsou uskupení, která využila právní systém země a její politickou strukturu za účelem ovlivnění politických procesů týkající se domácí či zahraniční politické agendy. V posledních letech se síla a efektivita těchto skupin výrazně zvyšuje především v Sněmovně reprezentantů a Senátu. První funkcí lobbování je zprostředkovávat informace, které následně lobbistické skupiny poskytují členům Sněmovny reprezentantů a Senátu, a to v následujících možnostech:

1. Poskytování informací ohledně budoucnosti plánů, zákonů a vizí za účelem odmítnutí či schválení,
2. Poskytnutí názoru toho, jaké by přijetí nebo odmítnutí zákona mělo dopady, například na volební zisk jednotlivých politických činitelů; či na partnera/spojence USA
3. Poskytování informací veřejnosti ohledně environmentálního, politického, ekonomického, sociálního a kulturního dopadu, který bude zapříčiněn přijetím nebo odmítnutím zákona.¹⁰

Druhou funkcí zájmových/nátlakových skupin je nepřímý vliv na rozhodnutí administrativy.¹¹ Pod nepřímým vlivem si lze představit například ovládnutí médií či monitoring akademických center. Toto detailněji popisují níže v podkapitole „Fungování“. V našem případě pojem „Izraelská lobby“ pojmenovává volnou koalici jednotlivců a organizací, které pracují na ovlivnění americké zahraniční politiky pro-izraelským směrem. Izraelská lobby není centralizovaná organizace, která by měla jakkoli vymezené členství. Jádro je poskládané z organizací, jejichž cíl je přimět USA a americkou veřejnost k materiální i nemateriální podpoře Izraele. Výbor pro americko-izraelské záležitosti (AIPAC – The American Israel Public Affairs Committee), Washingtonský institut pro blízkovýchodní politiku (WINEP – The Washington Institute for Near East Policy), Liga

⁹ Mearsheimer a Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika*, 13.

¹⁰ Shakoori, Kiani a Heidarpour, „Effect of AIPAC Lobby on America's Foreign Policy towards the Islamic Republic of Iran“, 131.

¹¹ Ibid.

proti pomluvám (ADL – Anti-Defamation League) nebo Křesťanské spojení pro Izrael (CUFI – Christians United for Israel) jsou součástí onoho jádra.¹²

1.1. Historie a vznik izraelské lobby

První izraelské lobbistické skupiny byly sionistické organizace, které se sešly na „Biltmore konferenci“¹³ v New Yorku v roce 1942 a požadovaly vytvoření rozsáhlého „židovského společenství“ v Palestině. Hlavní sionistické skupiny – především Sionistická organizace Ameriky (ZOA – Zionist Organization of America) a Hadassah, Ženská sionistická organizace Ameriky – založily Americkou sionistickou pohotovostní radu (AZEC - American Zionist Emergency Council), která vytvořila stovky místních poboček a naléhala na politiky, aby podpořili výzvy k uvolnění omezení Velké Británie¹⁴ ohledně židovského přistěhovalectví do Palestiny a za vytvoření židovských ozbrojených sil v Palestině jako součást spojeneckého válečného úsilí.¹⁵

Izraelská lobby ve Spojených státech se zrodila nejen z potřeb a přání židovských Američanů, ale také z násilí a konfliktů, které probíhaly daleko od amerických břehů. V letech krátce po založení státu Izrael v roce 1948 byli nejaktivnějšími americkými příznivci Izraele američtí Židé, často to byli sebeidentifikovaní sionisté. Současně vnitřní dynamika amerického židovského života a složité interakce mezi americkým židovstvím a izraelskými vůdci formovaly a řídily vývoj izraelské lobby. Když byla poprvé vytvořena v padesátých letech minulého století, nově vzniklá lobby nebyla příliš silná a nijak neudávala ani neměnila směr americké politiky na Středním východě. V té samé době vznikly židovské skupiny, které sloužily jen k obraně Izraele na americké politické půdě, mezi ty patřila například Konference prezidentů největších amerických židovských organizací (Conference of Presidents of Major American Jewish Organizations).¹⁶

Izraelská lobby ve Spojených státech vznikla na jaře roku 1954, šest let poté, co stát Izrael vyhlásil nezávislost, v reakci na diplomatickou krizi mezi USA a Izraelem, která vypukla v říjnu 1953. Izraelští vojáci tehdy zmasakrovali více než šedesát palestinských vesničanů v Qibyi na západním břehu Jordánu a to vyvolalo rozsáhlé pobouření.¹⁷ V březnu

¹² Mearsheimer a Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika*, 41.

¹³ Konference je pojmenována podle hotelu, ve kterém se konference pořádá.

¹⁴ Území dnešní Izraele bylo pod mandátem Velké Británie.

¹⁵ Doug Rossinow, „The Edge of the Abyss”: The Origins of the Israel Lobby, 1949–1954“, 26.

¹⁶ *Ibid.*, 23–25.

¹⁷ *Ibid.*, 23.

1954 novinář I. L. Kenen¹⁸ a jeho spolupracovníci oznámili vytvoření Amerického sionistického výboru pro veřejné záležitosti (AZCPA - American Zionist Committee for Public Affairs), který se v roce 1959 přejmenuje na AIPAC, a zahájili tak činnost moderní izraelské lobby. AZCPA se rychle připojil k nové Konferenci prezidentů významných amerických židovských organizací. Tato skupina nejvyšších židovských vůdců prosazovala zájmy Izraele u vysokých vládních představitelů USA, včetně prezidentů a státních tajemníků.¹⁹

Vliv lobby prudce vzrostl po Šestidenní válce v červnu roku 1967. Tento konflikt vyburcoval americkou židovskou společnost jako žádný jiný. Pocit hrdosti na „nové Židovstvo“ měl velký dopad na americké Židy. Snaha lobbistických skupin o získání větší podpory pro Izrael přišla po vyhlazovací válce (1969-70) a říjnové válce (1973), tyto konflikty opět vystupňovaly hrdost na vojenské úspěchy Izraele, ale zároveň posilnily obavy o bezpečnost státu.²⁰

Izraelská lobby demonstrovala svoji sílu na poli americké politiky hned v roce 1975. Americkému prezidentovi Geraldovi Fordovi a státnímu tajemníkovi Henrymu Kissingerovi docházela trpělivost s neústupností Izraele při jednání s Egyptem. Hrozba ze strany USA o omezení pomoci a provedení rozsáhlého přehodnocení americké politiky byla překažena, když sedmdesát šest senátorů podepsalo AIPAC-em podporovanou smlouvu, ve které požadovali, aby Ford vojenskou a ekonomickou pomoc, kterou Spojené státy americké poskytují Izraeli, nepřerušil.²¹

Ukázalo se tak, že Izrael nemohl svými činy v regionu Blízkého východu udělat nic, co by ohrozilo americkou podporu židovského státu. Začalo tedy období tří desetiletí podpory Izraele, které skončilo až po izraelské invazi do Libanonu v roce 1975-1982, kdy američtí Židé skončili s bezpodmínečnou podporou Izraele.²² V oslabení podpory v tomto případě hrála skutečnost, že invaze do Libanonu zapříčinila vznik teroristické organizace Hizballáh, která byla zodpovědná za otřesné útoky na americké velvyslanectví a na kasárna

¹⁸ I. L. „Si“ Kenen, progresivní novinář a právník z Clevelandu, sloužil jako špičkový pracovník AJConference během jejího života. Poté pracoval jako americký komunikační specialista pro Izraelský informační úřad do roku 1951 Založil a vedl AZPAC, později AIPAC od počátku v roce 1954 až do roku 1974.

¹⁹ Doug Rossinow, „The Dark Roots of AIPAC, ‘America’s Pro-Israel Lobby’“, *The Washington Post*, 6. březen 2018, Staženo 1.1.2020, <https://www.washingtonpost.com/news/made-by-history/wp/2018/03/06/the-dark-roots-of-aipac-americas-pro-israel-lobby/>.

²⁰ Mearsheimer a Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika*, 115.

²¹ Mearsheimer a Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika*, 41.

²² Rossinow, „The dark roots of AIPAC“, *The Washington post*, Staženo 1.1.2020.

mírových sil v Bejrútu, kterým podleho více než dvě stě padesát Američanů.²³ I přes to americká politická podpora Izraele pokračovala po stejné trajektorii. Americká finanční podpora Izraele se zvedla z hrubého ročního průměru ve výši šedesát tři milionů dolarů v letech 1949 až 1956 na téměř tři miliardy dolarů ročně v současné době, což je jedna šestina amerického rozpočtu na zahraniční pomoc a jsou to asi dvě procenta izraelského HDP. Z toho téměř sedmdesát pět procent reprezentuje vojenská pomoc.²⁴

Většina amerických židů dlouhodobě podporuje liberální postoje a Demokratickou stranu, z toho většina dává přednost dvoustátnímu řešení izraelsko-palestinského konfliktu.²⁵ Přesto ty nejvýznamnější americké lobbistické skupiny, jako je AIPAC a Konference prezidentů, jsou spíše konzervativní a podporují postoje tzv. jestřábů v Izraeli.²⁶ Tento kontrast mezi americkým židovským obyvatelstvem a lobby lze názorně ukázat na příkladu mírového procesu v Oslu v roce 1993. AIPAC mírovou dohodu formálně schválil, ale učinil jen málo proto, aby fungovala. Už v roce 1999 AIPAC projevil s mírovou dohodou nesouhlas²⁷ a to především proto, že izraelský premiér Benjamin Netanjahu odmítal dohody, které implicitně uznávaly právo Palestinců na sebeurčení, což je pojem, který se rovná státnosti. Netanjahu věří, že dát Palestincům politickou svobodu je kompromis, který by Izrael neměl dělat.²⁸ Posunutí lobby doprava bylo zesíleno větším vlivem neokonzervatismu, který přitáhl větší pozornost po útocích 11. září 2001. Většina neokonzervativců je oddána Izraeli, jelikož jsou členy expertních skupin či výborů, jejichž agendy a publikace podporují zvláštní vztah mezi Spojenými státy a Izraelem.²⁹

1.2. Izraelská lobby: struktura a fungování

Strukturu a fungování izraelské lobby budu popisovat především na příkladu organizace AIPAC a to z následujících důvodů. AIPAC je největší izraelská lobby působící ve Washingtonu a dle zákona o zveřejňování lobbistických aktivit z roku 1995 mají všechny lobbistické skupiny stejné povinnosti, které nastavují rámec toho, jak lobbistické skupiny

²³ Mearsheimer a Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika*, 58.

²⁴ *Ibid.*, 30.

²⁵ *Ibid.*, 124-125.

²⁶ V tomto případě se dá říct, že se jedná od republikány, kteří dvoustátní řešení nepovažují za možnost a podporují konzervativní politiku izraelské vládní strany Likud.

²⁷ Mearsheimer a Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika*, 124-125.

²⁸ Neve Gordon, „While 80 Percent of American Jews Supported Oslo Accords, The U.S. Jewish Lobby Helped Netanyahu to Destroy Them“, *Washington Report on Middle East Affairs*, Staženo 24.1.2021, <https://www.wrmea.org/1998-october-november/while-80-percent-of-american-jews-supported-oslo-accords-the-u.s.-jewish-lobby-helped-netanyahu-to.html>.

²⁹ Mearsheimer a Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika*, 124-126.

mohou fungovat. Struktura a fungování se tedy u jednotlivých lobbistických skupin příliš neliší.

1.2.1. Struktura

Izraelská lobby v Americe se těší patřičnému zájmu a výhodám ze dvou režimů: formálního a neformálního. Ve formálním režimu fungují skupiny, které jsou organizované a snaží se ovlivnit Kongres a jiná americká politická uskupení ve prospěch státu Izrael. V tomto případě můžeme zmínit organizaci AIPAC. Tyto skupiny mají značný vliv v administrativě a v právní sféře – mají tedy formální status. Oproti tomu v neformálním režimu fungují uskupení, která nejsou přímo součástí politické sféry, přesto se snaží ovlivnit zahraniční politiku Spojených států amerických tím, že shromažďují informace nebo podporují své členy, aby se účastnili voleb, lobbovali u svých zástupců a podíleli se na politických záležitostech všedního dne.³⁰

Je důležité zmínit, že AIPAC není výlučně židovskou organizací. Americká židovská diaspora má v USA populaci okolo šesti milionu a AIPAC má sto tisíc členů, většina z nich jsou Židé, avšak jak samotný AIPAC prohlašuje, mnoho z jejich členů jsou také evangelíci či jiní křesťané.³¹

AIPAC k roku 2018 vykázal 476 zaměstnanců a 69 dobrovolníků, výkonným ředitelem je Howard Kohr. Sídlo se nachází ve Washingtonu DC, 251 H Street NW a jeho právní status je vedený jako 501 (c) 4³² to je definováno IRS (Internal Revenue Service – daňový úřad USA) jako:

A. Organizace přispívající společenskému blahu, tj. občanské ligy nebo organizace, které nejsou organizovány za účelem zisku, ale jsou provozovány výhradně za účelem podpory veřejného blaha;

B. Místní sdružení zaměstnanců, jejich čistý zisk je věnován výhradně na charitativní, vzdělávací nebo rekreační účely.³³

³⁰ Shakoori, Kiani a Heidarpour, „Effect of AIPAC Lobby on America's Foreign Policy towards the Islamic Republic of Iran“, 131–132.

³¹ M. J. Rosenberg, „This Is How AIPAC Really Works“, *The Nation*, 14 únor 2019, Staženo 24.4.2021, <https://www.thenation.com/article/archive/aipac-omar-israel-congress-anti-semitism/>.

³² „AMERICAN ISRAEL PUBLIC AFFAIRS COMMITTEE“, *ProPublica*, staženo 24.1.2021, https://projects.propublica.org/nonprofits/display_990/530217164/10_2020_prefixes_52-55%2F530217164_201909_990O_2020101417374934.

³³ „Types of Organizations Exempt under Section 501(c)(4)“, *IRS*, Staženo 20.3.2021, <https://www.irs.gov/charities-non-profits/other-non-profits/types-of-organizations-exempt-under-section-501c4>.

AIPAC je řízen osmnáctičlennou skupinou, většina členů z této skupiny jsou ředitelé velkých židovských organizací. Tito lidé jsou každé dva roky vybíráni výkonným výborem, který se skládá ze třiceti osmi prezidentů hlavních židovských organizací, které čítají dohromady téměř pět milionů členů. Tito volení zástupci jednají většinou jen o nejdůležitějších problémech a scházejí se pravidelně jednou za měsíc. Klíčovou pozicí v rámci AIPACu je pozice výkonného ředitele. Ten je hlavním správním úředníkem AIPACu, který odpovídá za každodenní provoz lobby. Samotná prezidentská pozice AIPACu je pouze titulární.³⁴

Největším oddělením AIPACU je oddělení politického vývoje³⁵, jehož zaměstnanci poskytují kongresmanům a úředníkům v Kongresu informace o izraelských otázkách, mobilizují zapojení voličů, propagují získávání finančních prostředků, zajišťují školení a rozvoj budoucích lídrů na vysokých školách po celých Spojených státech prostřednictvím programu rozvoje politického vedení, který zdůrazňuje proizraelské postoje.³⁶

Je nutno podotknout, že většina pro-izraelských lobbistických skupin má podobnou strukturu. Například jedna z nejznámějších pro-izraelských lobby – J Street – je dělena do tří hlavních skupin:

- 1) Samotná lobby – J Street: organizace, která lobuje a angažuje se v politické činnosti a slouží jako administrativní rameno pro politický akční výbor (PAC – Political Action Committee).
- 2) Vzdělávací fond – organizace, která se věnuje vzdělávání a organizování aktivity v komunitách po celé zemi, na kampusech, v synagógách a v samotném Izraeli.
- 3) JStreetPAC – federálně registrovaný politický akční výbor, který podporuje a distribuuje prostředky federálním kandidátům. Jedná se o PAC, což znamená, že získává peníze od členů a nikoli od široké veřejnosti.³⁷

³⁴ Solomon, "The Agenda and Political Techniques of the American Israel Public Affairs Committee (AIPAC)", 5.

³⁵ Political development department.

³⁶ Solomon, "The Agenda and Political Techniques of the American Israel Public Affairs Committee (AIPAC)", 12–13.

³⁷ „J Street leadership manual“, *J Street*, Staženo 24.4.2021, 8, <https://jstreet.org/wp-content/uploads/2021/01/JStreet-LeadershipManual2021.pdf>.

1.2.2. Fungování izraelské lobby

Izraelská lobby využívá několik možností ke svému fungování:

- a) Vliv v Sněmovně reprezentantů a Senátu. Přístup na samotnou půdu Kongresu umožňuje skupina spojenců Izraele v kongresu – konkrétně působí jen ve sněmovně reprezentantů – Congressional Israel Allies Caucus (CIAC). CIAC je proizraelská pracovní skupina operující v Kongresu, která se snaží bojovat za jednotný Jeruzalém, proti hnutí BDS (Boycott, Divestment and Sanctions) a antisemitismu a podporují právo Izraele na bezpečné hranice.³⁸
- b) Vliv v Bílém domě: jelikož má izraelská lobby vliv na židovské voliče v USA, tak rozhodování amerických prezidentů mohou být ovlivněna tímto faktorem. Volení zástupci si jsou vědomi toho, že pokud budou podporovat protiizraelskou politiku či dosazovat na vysoká místa proti-izraelské politiky, mohou v nadcházejících volbách přijít o hlasy těch voličů, kteří jsou pro-izraelští a lobby na ně má vliv.
- c) Snaha o mediální kontrolu: izraelská lobby chrání a prosazuje své a izraelské zájmy prostřednictvím zpráv, které jsou pro ně prospěšné a tyto zprávy následně prostřednictvím médií šíří do společnosti. Například, když nějaké médium kritizuje samotný stát Izrael, tak média, která jsou pod vlivem lobby pokryjí tuto kritiku tak, aby izraelské zájmy nebyly poškozeny. Izraelská lobby využívá svůj vliv na formování veřejného mínění a diskuze v médiích. Média, která se vyjadřují kriticky k Izraeli jsou obviněna z antisemitismu a tím se je lobby snaží zdiskreditovat.³⁹
- d) Think tanky: pro izraelské lobby velmi důležité, jelikož formují veřejnou debatu. Do think tanků jsou prostřednictvím izraelské lobby najímáni intelektuálové, kteří prosazují názory amerických židů v americké společnosti a skrze tyto organizace jsou schopni rozvířít veřejnou debatu tak, aby byla v souladu se zájmy Izraele.⁴⁰ Například Brookingsův Institut v roce 2002 prodal své politicko-analytické oddělení pro Blízký východ za 12.3 milionů dolarů Izraelskému mediálnímu magnátovi Haim

³⁸ „Congressional Israel Allies Caucus“, *Israel Allies Foundation*, Staženo 23.4.2021, <https://israelallies.org/in-congress>.

³⁹ Mearsheimer a Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika*, 23.

⁴⁰ Shakoori, Kiani a Heidarpour, „Effect of AIPAC Lobby on America's Foreign Policy towards the Islamic Republic of Iran“, 132.

Sabanovi. Oddělení se přejmenovalo na Saban Center a jejím ředitelem se stal bývalý ředitel AIPACu Martin Indyk, který okamžitě začal volat po válce s Irákem.⁴¹

Nepřímý i přímý vliv na ovlivnění zejména federálních voleb ve Spojených státech amerických se ze strany lobby projevuje především pomocí nepřímé finanční⁴² podpory jednotlivým kandidátům do jakékoli volené funkce v Senátu, Sněmovně či v Bílém domě ze strany zastánců proizraelské politiky. Například AIPAC využívá propojení kandidátů s jednotlivými podporovateli proizraelské politiky, kteří jsou členy dárcovské sítě AIPACu, jelikož přímá finanční podpora ze strany AIPACu (i ostatních lobbistických skupin) je nelegální⁴³ – jediná možnost, jak izraelská lobby může darovat peníze kandidátům je skrz založení tzv. PACs.⁴⁴

V USA je zakázáno, aby korporace a různé lobbistické skupiny přímo přispívaly kandidátům ve federálních volbách. Tyto organizace však mohou sponzorovat tzv. SSF neboli Separate Segregated Funds,⁴⁵ populárně nazývané jako PACs, které shromažďují finanční příspěvky od vybraných dárců, kterých následně využívají k ovlivnění federálních voleb prostřednictvím různých příspěvků vybraným kandidátům.⁴⁶ Kandidáti do Senátu či Sněmovny pak příslibí prosazovat proizraelský postoj až budou zvoleni, pod záminkou získání finanční podpory pro svoji politickou kampaň a pokud tak neučiní, finanční podpora od individuálních dárců nebo jednotlivých PACs poputuje k jejich protivníkovi, který tyto podmínky přijme.⁴⁷

Silnou roli v ovlivňování americké zahraniční politiky hrají i každoroční konference AIPACu. Na těchto konferencích se sjíždí až dvacet tisíc lidí, a to i členů Kongresu.⁴⁸ Před posledními americkými prezidentskými volbami mělo na této konferenci proslov téměř čtyři sta řečníků, mezi nimi byl například i Joe Biden, třicet členů Kongresu nebo prezidentští

⁴¹ Grant F. Smith, *Big Israel* (Washington, D.C. Institute for Research: Middle Eastern Policy, 2016), 35.

⁴² Propojení kandidátů s podporovateli.

⁴³ L. Michael Hager, „The Best Congress AIPAC Can Buy“, *Foreign Policy Journal*, Staženo 24.1.2021, <https://www.foreignpolicyjournal.com/2016/03/22/the-best-congress-aipac-can-buy/>.

⁴⁴ „Who can and can't contribute“, *Federal Election Commission*, Staženo 24.1.2021, <https://www.fec.gov/help-candidates-and-committees/candidate-taking-receipts/who-can-and-cant-contribute/>.

⁴⁵ Separátně oddělené fondy

⁴⁶ „Separate Segregated Funds and Nonconnected PACs“, *Federal Election Commission*, Strana 1, Staženo 20.3.2021, <https://transition.fec.gov/pages/brochures/ssfvnonconnected.pdf>.

⁴⁷ Hager, „The Best Congress AIPAC Can Buy“, *Foreign Policy Journal*, Staženo 24.1.2021.

⁴⁸ M. J. Rosenberg, „This Is How AIPAC Really Works“, *The Nation*, Staženo 23.4.2021.

kandidáti Donald Trump, Hillary Clinton, Ted Cruz a John Kasich. Ti se snažili oslovit pro-izraelské voliče a členy Kongresu.⁴⁹

Lobbování AIPACu podle Solomona Morrise zastává 4 hlavní principy:

- 1) Důrazně lobbujte v Kongresu, aby naléhal na prezidenta, aby stáhl americkou administrativou prosazovanou protiizraelskou iniciativu. Příkladem takové protiizraelské politiky by se mohlo považovat hnutí BDS (Boycott, Divestment and Sanctions), které například AIPAC označuje za protiizraelské, protimírové, poškozující zájmy USA a označuje vedení BDS za antisemitské.⁵⁰
- 2) Zajistěte sponzorství a podporu obou stran.
- 3) Rozvíjejte přátelství na obou stranách.
- 4) Vždy jednejte v mezích zákona.⁵¹

Podle bývalého zaměstnance AIPACu M. J. Rosenberga izraelská lobby využívá několika kanálů k ovlivňování politiky Spojených států. Jedním z nich je finanční fundraising pro politické kampaně jednotlivých kandidátů, kteří zastávají proizraelské názory. Mezi další způsoby získávání vlivu patří pomoc Kongresu při pořádání regionálních akcí nebo pořádají schůzky s jednotlivými kandidáty.⁵² Lobbistické skupiny také pořádají bezplatné cesty do Izraele (AIPAC k tomu využívá americko-izraelský edukační fond) pro americké politiky, provádí nátlakové kampaně v médiích, vydávají propagační literaturu, akademické studie a články v relevantních novinách.⁵³

1.3. Křesťanští sionisté

Samostatnou a neopomenutelnou vlivovou skupinou jsou pak křesťanští sionisté. Počátky křesťanského sionismu spočívají v teologii dispensacionalismu v přístupu k biblické interpretaci, který se objevil v Anglii v 19. století, a to především díky úsilí anglikánských ministrů Louise Wayne a Johna Nelsona Darbyho. Dispensacionalismus je formou předmilenialismu, který tvrdí, že svět zažije období zhoršujících se trápení, dokud nepřijde

⁴⁹ Hager, „The Best Congress AIPAC Can Buy“, *Foreign Policy Journal*, Staženo 24.1.2021.

⁵⁰ „The Boycott, Divestment and Sanctions (BDS) Campaign“, *AIPAC*, Staženo 27.4.2021, <https://aipac.org.app.box.com/s/86wvk792ccpuwgqfwyl3qv6e835i1te>.

⁵¹ Solomon, „The Agenda and Political Techniques of the American Israel Public Affairs Committee (AIPAC)“, 8.

⁵² M. J. Rosenberg, „This Is How AIPAC Really Works“, *The Nation*, Staženo 23.4.2021.

⁵³ Smith, *Big Israel*, 25.

Kristus. Z Velké Británie se křesťanský sionismus přesunul do USA, kde se dispensacionalistické učení široce rozšířilo a asimilovalo. Založení státu Izrael v roce 1948 přineslo dispensacionalistickému hnutí novou sílu. Snad ještě důležitější byla šestidenní válka v roce 1967, o které vůdci hnutí říkali, že je „Božím zázrakem“. Tyto dvě události jsou historickými styčnými body pro křesťanské sionistické hnutí.⁵⁴

Křesťanští sionisté vytvořili mnoho organizací, jejichž cílem je přesvědčit americké politiky a veřejnost k ekonomické a bezpečnostní podpoře Izraele. Mezi nejvýznamnějším organizace patří Spojení křesťanů pro Izrael (CUFI – Christians United for Israel), Křesťanští přátelé izraelských obcí (CFIC – Christian Friends of Israeli Communities) a mezinárodní Jeruzalémská křesťanská ambasáda (ICEJ – The International Christian Embassy Jerusalem). Jsou také klíčovými hráči v mezinárodním společenství křesťanů a Židů (IFCJ – The International Fellowship of Christian and Jews).⁵⁵

Jejich agenda je založená na podpoře silného vztahu USA a Izraele, založeném na sdílení stejných hodnot. Křesťanští sionisté považují Izrael za jediný ostrov demokracie na Blízkém východě a podporují americkou finanční podporu Izraele. CUFI se staví proti mezinárodnímu tlaku, který je vyvíjen na Izrael. Uvádí, že Izrael jedná vždy v sebeobraně vůči ostatním státům, kteří jej chtějí zničit. Jsou protiíránští, odmítají antisemitismu, odsuzují palestinský terorismus, podpořili mírový návrh prezidenta Donalda Trumpa a jsou v opozici proti hnutí BDS (Boycott, Divestment, Sanctions).⁵⁶ Politické zájmy skupiny jsou obecně úzce spjaty se zájmy AIPACu a izraelského premiéra Netanjahua, který na výročním summitu CUFI v roce 2018 řekl účastníkům: „Jste skutečně mezi našimi největšími přáteli ve světě.“ Za rok 2018 CUFI vykázkala za lobbování jen sto dvacet tisíc dolarů (AIPAC za stejné období utratil za lobbování tři a půl milionu dolarů), přesto se podílela na prosazení toho, aby prezident Trump uznal Jeruzalém jako hlavní město Izraele, oproti tomu AIPAC se k této otázce nijak nevyjadřoval. Oproti židovské lobby CUFI může nabídnout při lobbování i značně větší voličskou základnu než židovská lobby. Evangelíků je v USA přibližně šedesát milionů.⁵⁷ Zakladatel CUFI John Hagee je evangelík, a proto CUFI má vliv na tuto skupinu lidí.⁵⁸

⁵⁴ Ninan Koshy, „Christian Zionism“, *Global Ministries*, 22. prosince 2014, Staženo 8.11.2020, https://www.globalministries.org/mee_resources_christian_zionism_koshy.

⁵⁵ Mearsheimer a Walt, *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika*, 128–129.

⁵⁶ „Policy Agenda“, *CUFI*, Staženo 24.1.2021, <https://cufi.org/about/policy/>.

⁵⁷ Jonah S. Boyarin, „AIPAC Isn't the Whole Story“, *Jewish Currents*, 4. březen 2019, Staženo 24.1.2021, <https://jewishcurrents.org/aipac-isnt-the-whole-story/>.

⁵⁸ *Hagee Ministries*, Staženo 27.4.2021, <https://www.jhm.org>.

2. Vztahy Izraele a Íránu

K pochopení politiky izraelské lobby ve snaze ovlivnit americkou politiku vůči Íránu je nutné pochopit, jak se vztah mezi Izraelem a Íránem vyvíjel a co zapříčinilo zhoršení vztahů mezi těmito zeměmi. Tichá íránská vojenská, ekonomická a zpravodajská spolupráce s Izraelem v době Šáhovy vlády⁵⁹ byla postavena na společných geopolitických zájmech, včetně strachu z panarabismu a sovětského komunismu. Nicméně po arabsko-izraelské válce v roce 1967 se Írán začal vůči Izraeli stavět kritičtěji, protože Reza Šáh byl citlivý vůči arabskému sentimentu.⁶⁰ Vítězství Izraele v šestidenní válce zcela změnilo rozložení sil na Blízkém východě a Izrael měl z ničeho nic o dost silnější vyjednávací pozici s arabskými státy, kterou do té doby neměl.⁶¹

Po smrti egyptského prezidenta Gamála Násira v roce 1970 se vztahy Íránu a Egypta zlepšily, stejně tak se vzájemné vztahy zlepšily po uzavření mírové dohody v roce 1975 mezi Íránem a Irákem, která vedla k dočasnému zlepšení původně nepřátelských vztahů. Strategická hodnota Izraele tím trátila. Když byl šáh v roce 1979 svržen v lidovém povstání a jeho autoritářský sekulární režim byl nahrazen islámským režimem, vztah s Izraelem se velmi zhoršil. Ajatolláh Chomejní se 1. února 1979 vrátil z francouzského exilu a 18. února přerušil s Izraelem vztahy. Po evakuaci izraelského velvyslanectví Chomejní provokativně předal budovy velvyslanectví Organizaci pro osvobození Palestiny.⁶²

Islámský režim v Íránu se stal hlavní hrozbou pro izraelskou bezpečnost a regionální stabilitu v období, kdy sousední státy vyjednávaly mír s Izraelem⁶³. Íránská hrozba má hodně forem, včetně šiitských sil Hizballáh v Libanonu, které zahájily útok na Izrael v červenci 2006 (začátek druhé libanonské války) a které jsou vyzbrojeny, vycvičeny a financovány z Teheránu. Organizace Hamas, která ovládá Gazu a už vypálila tisíce raket na izraelské území, má také napojení na Írán. Manifestace íránské nenávisti vůči Izraeli je viditelná i v rétorice a prohlášeních vůdců, která reflektují nepřátelství, popírají izraelskou legitimitu

⁵⁹ Od vzniku Izraele po islámskou revoluci v roce 1979.

⁶⁰ Dalia Dassa Kaye, Alireza Nader a Parisa Roshan, "A Brief History of Israeli-Iranian Cooperation and Confrontation", in *Israel and Iran: A Dangerous Rivalry* (Pittsburgh: RAND Corporation, 2011), 9-18, <http://www.jstor.org/stable/10.7249/mg1143osd.7> (Staženo 24.1.2021).

⁶¹ Cindy Saine, „‘Six Day War’ a Turning Point for Israel, but Challenges Remain 50 Years Later“, *VOANews*, 4. červen 2017, Staženo 24.1.2021, <https://www.voanews.com/middle-east/six-day-war-turning-point-israel-challenges-remain-50-years-later>.

⁶² David B. Green, „From Friends to Foes: How Israel and Iran Turned Into Arch – enemies“, *Haaretz*, 8. květen 2018, Staženo 22.4.2021, <https://www.haaretz.com/middle-east-news/iran/MAGAZINE-how-israel-and-iran-went-from-allies-to-enemies-1.6049884>.

⁶³ Mírová smlouva s Egyptem v roce 1979 a s Jordánskem v roce 1994.

a jsou často posílena vojenskými přehlídkami v Teheránu s raketami, které nesou nápisy hlásající „vymazat Izrael z mapy“ a „cíl Tel Aviv“⁶⁴. Toto vše zvyšuje izraelské odhodlání zabránit Íránu v získávání jaderných zbraní. V roce 2001 označil bývalý prezident Ali Akbar Hashemi Rafsanjani založení Izraele za „nejhorší událost v historii“ a prohlásil, že „v pravý čas bude mít islámský svět vojenské jaderné zařízení a poté se strategie Západu dostane do slepé uličky, protože jedna bomba je dost na to, aby zničila celý Izrael.“⁶⁵ Podobná pozornost byla věnována kritickému prohlášení nejvyššího íránského vůdce Ajatolláha, který v roce 2000 pronesl následující slova: „Rakovinový nádor zvaný Izrael musí být vykořeněn.“⁶⁶

Protiizraelská prohlášení íránského prezidenta Mahmuda Ahmadínedžáda reflektují fundamentalistické záměry a jeho slova jsou cílena na zničení Izraele.⁶⁷ V roce 2005 na debatě jménem „Svět bez sionismu“ Ahmadínedžád prohlásil: „Izraele musí být odstraněn z mapy světa.“⁶⁸ I konference o popírání holocaustu, která se konala počátkem roku 2007 v Teheránu, na níž hlavní roli sehrál právě Ahmadínedžád, zdůraznila protiizraelskou politiku, která je od samého začátku součástí islámského režimu, protože Izrael je překážkou Íránu k dosažení regionální dominance.⁶⁹

Izraelci začali chápat Írán jako zdroj každého regionálního konfliktu, kterému čelili, protože vnímali posilování íránských vazeb s nestátními aktéry jako jsou Hamas a Hizballáh, což ohrožovalo stabilitu v hraničních oblastech s Izraelem. Volby íránského prezidenta Ahmadínedžáda v roce 2005 a jeho silná protiizraelská rétorika a popírání holocaustu jen umocnily izraelské obavy z Íránu. Když Izrael vedl války s íránskými spojenci, Hizballáhem v roce 2006 a Hamasem v roce 2008, Írán dále poskytoval vojenskou podporu a výcvik těmto jednotkám, a to zvýšilo vnímání íránské hrozby v izraelských strategických analýzách. Izraelští vůdci již nepovažovali mírový proces za centrální součást omezování íránského vlivu; nyní věřili, že omezení íránského regionálního vlivu bude klíčem k vyřešení sporu Izraele s jeho arabskými sousedy. Pokračující snaha Íránu o získání jaderné kapacity jen dále umocňovala vnímání hrozby, kterou Írán představuje, jako nejnebezpečnějšího regionálního protivníka Izraele. Upevnil se také pohled Íránu na Izrael jako na přímého rivala. Íránský

⁶⁴ Rétorika Íránu se razantně změnila po fundamentalistické islámské revoluci v roce 1979.

⁶⁵ Gerald M. Steinberg, „Iran in the Israeli Threat Perception“, in *The Iranian Puzzle Piece: Understanding Iran in the Global Context*, ed. Amin Tarzi (Quatico, Virginia, Marine corps University Press, 2009), 72.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Ibid., 71-72.

⁶⁸ Nazila Fathi, „Wipe Israel ‚off the map‘ Iranian says“, *The New York Times*, 27. říjen 2005, Staženo 20.3.2021, <https://www.nytimes.com/2005/10/27/world/africa/wipe-israel-off-the-map-iranian-says.html>.

⁶⁹ Steinberg, „Iran in the Israeli Threat Perception“, in *The Iranian Puzzle Piece: Understanding Iran in the Global Context*, 71-72.

režim začal vnímat Izrael jako převládající mocnost Středního východu a čím dl tím více považoval Izrael za překážku pro své ambice.⁷⁰

2.1. JCPOA – Joint Comprehensive Plan of Action

Společný komplexní akční plán, také známý jako jaderná dohoda s Íránem, je program, který byl přijat zeměmi P5+1 (Čína, Francie, Německo, Rusko, Spojené království a USA), Evropskou unií a Íránem 18. října 2015 a implementován byl 16. ledna 2016.⁷¹ Cílem tohoto programu je ukončení íránského jaderného programu a snahy získat jadernou zbraň. Mezi konkrétní cíle smlouvy patří například:⁷²

- Pozastavení obohacování uranu;
- Snížení zásoby obohaceného uranu;
- Omezení počtu centrifug (s výjimkou nahrazení poškozených přístrojů);
- Írán musí přistoupit k monitorování svých aktivit;
- Zastavení rozvoje těžkovodního reaktoru v Araku;
- Zastavení zpracování materiálu či výstavbě zařízení, která by mohla materiál zpracovat.⁷³

Dohoda se tedy snažila omezit jaderný program Íránu výměnou za uvolnění ekonomických sankcí.⁷⁴ Prezident Barack Obama jadernou dohodu s Íránem uzavřel jako výkonnou dohodu (Executive agreement). To znamenalo, že dohodu nemusel ratifikovat Senát a JCPOA tudíž není dle zákona smlouva. Někteří kritici⁷⁵ tvrdí, že tím že se Obama nesnažil dohodu ratifikovat přes Senát, umožnil Trumpovy od dohody odstoupit bez podpory Kongresu.⁷⁶

⁷⁰ Kaye, Nader a Roshan, *Israel and Iran: A Dangerous Rivalry*, 17.

⁷¹ „Joint Comprehensive Plan of Action“, *U.S. Department of State*, Staženo 15.11.2020, <https://2009-2017.state.gov/e/eb/tfs/spi/iran/jcpoa/index.htm>.

⁷² Tomáš Kabiček a Martin Kuta „Íránský jaderný program“, *Parlamentní Institut* (Únor 2016), 5, Staženo 25.4.2021, <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=79182>.

⁷³ *Ibid.*

⁷⁴ Reuters Staff, „Netanyahu urges no return to Iran nuclear deal“, *Reuters*, 22. listopad 2020, Staženo 15.11.2020, <https://www.reuters.com/article/uk-iran-nuclear-israel-usa/netanyahu-urges-no-return-to-iran-nuclear-deal-idUKKBN2820N6>.

⁷⁵ Guy Benson (@guybenson), „In choosing not to pursue his weak, lopsided Iran deal as a formal treaty — having utterly failed to persuade even 40% (!) of Congress that it was wise policy — President Obama set the stage for his successor’s reported withdrawal today. Unilateralism can be quickly erased.“, *Twitter*, 8. květen 2018, Staženo 28.4.2021, <https://twitter.com/guybenson/status/993882188776132608>.

⁷⁶ Andrew Rudalevige, „If the Iran deal had been a Senate-confirmed treaty, would Trump have been forced to stay in? Nope.“, *The Washington Post*, 9. květen 2018, Staženo 28.4.2021, <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2018/05/09/if-the-iran-deal-had-been-a-senate-confirmed-treaty-would-trump-have-been-forced-to-stay-in-nope/>.

2.2. Vývoj americké zahraniční politiky vůči Íránu za vlády prezidenta Baracka Obamy

Na konferenci AIPACU v roce 2009 byla rozdávaná brožura, na které byla uvedena mapa (viz obrázek níže) zobrazující Írán, s temně vyznačeným územím pokrývajícím sousední státy. Vyznačená část sahala až tak daleko jako Indie, Rusko, Afrika a východní Evropa. Podtitulek brožury zněl: jedná se o země, které jsou bezprostředně ohrožovány íránskými balistickými střelami.

Tato brožura dokonce naznačovala, že dalším krokem Íránu je „konstrukce rakety s doletem až na americké území“⁷⁸, přestože v roce 2009 Írán ještě žádnou balistickou raketu schopnou nést jadernou zbraň neměl, ani ji neměl v horizontu dalších několika let. Tato zavádějící informace naznačuje, že Izrael uprostřed masivní politické, diplomatické a zpravodajské kampaně, veřejné i skryté, která je ve zpravodajských kruzích známá jako „řízené vnímání“ a která je definována americkým ministerstvem obrany jako:

⁷⁷ Mapa byla součástí brožury, kterou distribuovali na konferenci AIPACu.

Richard Silverstein, „Aipac’s hidden persuaders“, *The Guardian*, 15. květen 2009, Staženo 15.11.2020, <https://www.theguardian.com/commentisfree/cifamerica/2009/may/13/aipac-iran-us-obama>.

⁷⁸ Ibid.

Akce zprostředkující a/nebo popírající informace... zahraničním pozorovatelům s cílem ovlivnit jejich emoce, motivy a objektivní uvažování, jakožto i zpravodajským systémům a vůdcům..., jejichž výsledkem je (ovlivnění) zahraničního chování a oficiálních akcí, které ve výsledku budou příznivé pro cíle USA.⁷⁹

Během lobbování u senátorů a členů Sněmovny v roce 2009 členové požadovali, aby Kongres přijal vůči Íránu ty nejdrastičtější sankce. Vyžadovali, aby byla Íránu nabídnuta omezená doba, po kterou bude moct reagovat na ultimátum, které bude trvat na ukončení jaderného programu.⁸⁰ Na konferenci AIPACu v roce 2012 se ukázalo, že se Spojené státy a Izrael shodnou na některých klíčových postojích vůči Íránu, jak pronesl Brad Gordon, ředitel výboru pro politické a vládní záležitosti AIPACU:

Írán je nepoctivý režim, který je předním státním sponzorem terorismu. Odmítá mezinárodní požadavky, aby zastavil jaderný program, a jeho politika představuje nebezpečnou hrozbu pro Západ, Ameriku a Izrael. V loňském roce jste pomohli přijmout některé z nejsilnějších sankcí, jaké byly kdy zavedeny. Dopad těchto sankcí byl dramatický, například íránský vývoz ropy se před rokem propadl o 60 %. Hodnota íránského rijálu za poslední měsíc poklesla o 50 % a Írán má potíže se splácením svých účtů. Téměř každá významná mezinárodní finanční instituce odmítá obchodovat s Íránem, ale tyto sankce mohou být ještě přísnější, nyní máte příležitost prosadit právní předpisy, které dramaticky zvýší tlak na íránskou ekonomiku a prakticky jim znemožní přístup k mezinárodnímu finančnímu systému. V této legislativě je ale poprvé uveden prvek politiky Spojených států, který bude bránit Íránu v získávání schopností jaderných zbraní.⁸¹

Proslov Baracka Obamy na konferenci AIPACu v roce 2012 se nesl ve stejném duchu:

⁷⁹ Silverstein, „Aipac’s hidden persuaders“.

⁸⁰ Ibid.

⁸¹ Brad Gordon, „Lobbying In A Minute: Stopping Iran, AIPAC Policy Conference 2012“, *Youtube.com*, 10. srpen 2017, Staženo 15.11.2020, https://www.youtube.com/watch?v=fs-bAYRPMds&list=PLGrpphaV_cl2IWIXeFNHlqBEVdj0eL6OB&index=4, 0.09–1.12.

Řekl jsem, že pokud jde o zabránění Íránu v získávání jaderných zbraní, nevynechám žádnou možnost a myslím tím to, co říkám. To zahrnuje všechny prvky americké moci: politické úsilí zaměřené na izolaci Íránu; diplomatické úsilí o udržení naší koalice a zajištění sledování íránského programu; ekonomické úsilí, které ukládá ochromující sankce; a ano, vojenské úsilí, které je třeba připravit na jakoukoli nepředvídatelnou událost.⁸²

Od konference AIPACu roku 2012 se mnohé změnilo. V americké zahraniční politice vůči Íránu začala hrát velkou roli íránská jaderná dohoda, na základě které Írán souhlasil s omezením svých jaderných aktivit (obohacování uranu) a umožněním přístupu mezinárodním inspektorům výměnou za zrušení devastujících ekonomických sankcí.⁸³

AIPAC s touto dohodou nesouhlasil, a proto zahájil činnost nové advokační skupiny, která se proti íránské jaderné dohodě postavila – Citizens for a Nuclear Free Iran – Občané za Írán bez nukleárních zbraní. Tato nová skupina se snažila informovat veřejnost o nebezpečí, které návrh íránské jaderné dohody představoval. Tvrdila, že Írán porušil více než dvacet mezinárodních dohod, je největším sponzorem terorismu na světě a roky pracuje na získávání jaderných zbraní a tato dohoda jej v tom nezastaví. Občané za Írán bez jaderných zbraní utratili za lobbování v neprospěch íránské jaderné dohody přibližně 20 milionů dolarů, včetně reklamy ve třiceti až čtyřiceti státech napříč USA.⁸⁴ Podporovatelé AIPACu za tímto účelem koupili televizní reklamní prostor v nejméně 23 státech.⁸⁵ J Street, konkurenční lobbistická skupina AIPACu, která utratila značně menší obnos peněz za účelem přesvědčit zákonodárce, aby dohodu podpořili, uvedla, že lobbistický postup AIPACu už jednoduše nefunguje.⁸⁶ AIPAC varoval, že dohoda by mohla posílit „vedoucího státního sponzora teroru“, zatímco J Street říkala, že dohoda „blokuje jeho cestu k jaderné

⁸² The White House, „Remarks by the President at AIPAC Policy Conference“, *The White House*, 4. března 2012, Staženo 15.11.2020, <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/03/04/remarks-president-aipac-policy-conference-0>.

⁸³ „Iran nuclear deal: Key details“, *BBC*, 11. červen 2019, Staženo 15.11.2020, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-33521655>.

⁸⁴ Adam B. Lerner, „AIPAC forms new group to oppose Iran deal“, *Politico*, 17. červenec 2015, Staženo 15.11.2020, <https://www.politico.com/story/2015/07/aipac-iran-deal-citizens-for-a-nuclear-free-iran-120307>.

⁸⁵ Ailsa Chang, „Lobbyists Spending Millions To Sway The Undecided On Iran Deal“, *NPR.org*, 6. srpen 2015, Staženo 27.4.2021, <https://www.npr.org/sections/itsallpolitics/2015/08/06/429911872/in-iran-deal-fight-lobbyists-are-spending-millions-to-sway-12-senators>.

⁸⁶ Karoun Demirjian a Carol Morello, „How AIPAC lost the Iran deal fight“, *The Washington Post*, 4. září 2015, Staženo 15.11.2020, <https://www.washingtonpost.com/news/powerpost/wp/2015/09/03/how-aipac-lost-the-iran-deal-fight/>.

zbrani“. „Po naší vlastní revizi dohody očekáváme, že vyzveme Kongres, aby dohodu podpořil jako nejlepší prostředek k zajištění toho, aby Írán nevyvíjel jaderné zbraně,“ uvedl J Street.⁸⁷

Kritika Obamovy íránské politiky v roce 2015 nebyla pro AIPAC ničím novým. Již několik let lobby zdůrazňovala nebezpečí podobných rozhovorů s Íránem na svých setkáních se zákonodárci, výročních konferencích a v kampaních na získávání finančních prostředků a věrně tak odrážela názory Benjamina Netanjahua a dalších jestřábů izraelské politiky. AIPAC se však ocitl v obtížné situaci, kdy republikáni chtěli, aby lobby využila svého vlivu v Kongresu k obraně Benjamina Netanjahua, který 3. března 2015 kritizoval jaderná jednání prezidenta Baracka Obamy s Íránem, oproti tomu Bílý dům naopak tlačil na lobbistické skupiny, aby neupřednostňovaly zájmy Izraele před zájmy Ameriky.⁸⁸

Když se AIPAC setkal se stovkami zákonodárců a utratil miliony dolarů za televizní reklamy ve snaze blokovat dohodu, někteří lidé si mysleli, že by se AIPACu mohlo podařit prezidentovu snahu zmařit. AIPAC v tomto ale přecenil svůj vliv. Zatímco hlasování o vojenské pomoci pro Izrael je pro zákonodárce snadné, tak hlasování o íránské dohodě je mnohem komplikovanější otázka, která zahrnuje válečné i mírové záležitosti, ve kterých zákonodárci historicky dávají prezidentům volnou ruku. AIPAC dokázal vyvíjet tlak na základě jeho dlouhodobého tvrzení, že hovoří za americké Židy v otázkách souvisejících s Izraelem. Ale během snahy o získání podpory pro zrušení íránské jaderné dohody se J Street, konkurenční proizraelská lobby, která podporuje jadernou dohodu, stala dalším vlivným hráčem a liberální alternativou AIPACu. J Street je levicově zaměřená promírová lobby, která čerpá podporu ze spíše mladší sekulární základny amerických Židů. Ti už nejsou bezpodmíneční podporovatelé AIPACu, protože nejsou zastánci Netanjahua a jeho tvrdé politiku vůči Palestině.⁸⁹

Jakmile byla v červenci dohoda podepsána, izraelští vůdci v čele s Netanjahuem znovu vložili své naděje do toho, že Kongres tuto dohodu během šedesátidenního období odmítne ratifikovat a zruší. AIPAC zahájil kampaň s cílem přesvědčit členy Senátu, aby se

⁸⁷ JPOST Stuff, „J Street vs. AIPAC: Main US pro-Israel lobbies disagree on Iran deal“, *Jerusalem Post*, 14. červenec 2015, Staženo 15.11.2020, <https://www.jpost.com/diaspora/us-jewish-liberal-group-j-street-hails-iran-nuclear-deal-warns-congress-408927>.

⁸⁸ Jonathan Broder, „AIPAC: Netanyahu's Silent Partner“, *Newsweek*, 19. únor 2015, Staženo 15.11.2020, <https://www.newsweek.com/aipac-netanyahu-obama-308030>.

⁸⁹ Jonathan Broder, „How the Iran Nuclear Deal Weakened AIPAC, Washington's Most Powerful Interest group“, *Newsweek*, 1. září 2015, Staženo 15.11.2020, <https://www.newsweek.com/2015/09/11/whos-afraid-israel-lobby-367368.html>.

postavili proti dohodě. Jejich snaha se nakonec ukázala jako neúspěšná.⁹⁰ Občané za Írán bez nukleárních zbraní, kteří se dohodu odmítají, posílali e-mail s názvem „Minds Can Be Changed“, ve které žádali odpůrce dohody, aby požadovali po svých senátorech, aby změnili své hlasy a dohodu odmítli.⁹¹

3. Vývoj americké zahraniční politiky vůči Íránu za vlády prezidenta Donalda Trumpa

Donald Trump už během prezidentské kampaně v roce 2015 vyjadřoval svůj negativní postoj vůči JCPOA a bylo jasné, že jeho budoucí politika vůči Íránu nebude velmi vlídná. V krátké eseji, z roku 2015 píše například o tom, že nechápe, jak se prezident Obama mohl pod takhle špatnou smlouvu podepsat, protože po tom, co smlouva vejde v platnost, všechny sankce spjaté s jaderným odvětvím budou zrušeny. Írán obdrží sto padesát milionů dolarů, které podle něj použije na podporu terorismu nebo například Írán bude dopředu informován, kdy bude plánovaná inspekce v jaderných zařízeních.⁹²

V září roku 2016 Donald Trump řekl, že USA z Íránu díky JCPOA přes noc vytvořily supervelmoc, která před tím neexistovala.⁹³ Prezident Trump nadále pokračoval v boji proti JCPOA v roce 2017, kdy řekl, že pokud Kongres a američtí spojenci zásadně jadernou smlouvu nezmění, tak USA od íránské jaderné smlouvy odstoupí. V tom samém roce Donald Trump nařídil ministerstvu financí, aby uvalilo nové sankce na Islámské revoluční gardy, protože podporují teroristické organizace v regionu.⁹⁴

Rok na to v 6. května 2018 rozhodnutím Donalda Trumpa USA opustily jadernou dohodu s Íránem z roku 2015. Trumpova administrativa tvrdila, že dohoda neřeší široké spektrum obav USA z chování Íránu a nebude trvale bránit Íránu v rozvoji jaderné zbraně. Vysoce postavení úředníci vysvětlovali tuto politiku jako použití „maximálního tlaku“ na

⁹⁰ Dalia Dassa Kaye, „Israel’s Iran Policies After the Nuclear Deal“, *RAND Corporation (2016): 4*, https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE200/PE207/RAND_PE207.pdf.

⁹¹ Lee Drutman a Heather Hurlburt, „Did AIPAC just waste tens of millions fighting the Iran deal? Not really. Here's what it got“, *VOX*, 4. září 2015, Staženo 15.11.2020, <https://www.vox.com/polyarchy/2015/9/4/9260659/iran-lobbying-aipac>.

⁹² Donald J. Trump, „Donald Trump: Amateur hour with the Iran nuclear deal“, *USA Today*, 8. září 2015, Staženo 27.3.2021, <https://www.usatoday.com/story/opinion/2015/09/08/donald-trump-amateur-hour-iran-nuclear-deal-column/71884090/>.

⁹³ Katherine Krueger, „Trump On Iran Threat: They Were ‘Dying’ Before US Made Them A ‘World Power’“, *Talking Points Memo*, 6. září 2016, Staženo 27.3.2021, <https://talkingpointsmemo.com/livewire/donald-trump-downplays-iran-threat-nuclear-deal>.

⁹⁴ Julian Borger, Saeed Kamali Dehghan a Peter Beaumont, „Trump threatens to rip up Iran nuclear deal unless US and allies fix 'serious flaws'“, *The Guardian*, 13. říjen 2017, Staženo 27.3.2021, <https://www.theguardian.com/us-news/2017/oct/13/trump-iran-nuclear-deal-congress>.

iránskou ekonomiku, aby Írán donutili vyjednat novou jadernou dohodu, která by lépe řešila širokou škálu obav USA a znemožnila Íránu získat příjmy, díky kterým by nadále mohl rozvíjet své strategické kapacity nebo intervenovat napříč regionem. Americká administrativa popírala, že cílem této politiky je vyvolat ekonomické nepokoje v Íránu.⁹⁵

Prezident Trump i další kritici této dohody tvrdili⁹⁶, že JCPOA je to pouze krátkodobý plán a nijak neřeší iránské nejaderné zbraně a raketové programy. Dalším důvodem odstoupení od dohody bylo izraelské přátelství s americkou administrativou.⁹⁷ Dobré vztahy mezi dvěma zeměmi se opíraly o přátelství Donalda Trumpa a Benjamina Netanyahua, které bylo často označováno za „Bromance“⁹⁸ na rozdíl od ne moc dobrého vztahu mezi Barackem Obamou a izraelským prezidentem, protože Barack Obama byl výrazně víc propalestinský než jeho předchůdce George W. Bush.⁹⁹ Izraelská vláda byla odpůrcem této dohody od samého počátku.¹⁰⁰ Dohoda podle Michaela Orena¹⁰¹ ohrožovala bezpečnost a samotnou budoucnost Izraele. Legitimovala iránskou agresi na celém Středním východě a financovala masakry a teror prostřednictvím uvolněných sankcí a obchodních smluv. Rovněž umožnila Íránu udržet si jadernou infrastrukturu a schopnost ji v blízké budoucnosti znovu aktivovat.¹⁰²

⁹⁵ Kenneth Katzman, Kathleen J. McInnis a Clayton Thomas, „U.S.-Iran Conflict and Implications for U.S. Policy“, *Congressional Research Service* (5/2020): 1, Staženo 27.3.2021, <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R45795.pdf>.

⁹⁶ [republikánští prezidentští kandidáti, Trumpova administrativa] Michael Singh, „Here’s Where Advocates and Critics of the Iran Nuke Deal Can Agree“, *Foreign Policy*, Staženo 27.3.2021, <https://foreignpolicy.com/2018/02/05/heres-where-advocates-and-critics-of-the-iran-nuke-deal-can-agree/>.

⁹⁷ „Iran nuclear deal: Why has Trump withdrawn US from it and why does it matter?“, *Independent*, 9. květen 2018, Staženo 27.3.2021, <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/iran-nuclear-deal-why-trump-us-withdraw-effect-europe-rouhani-latest-a8343496.html>.

⁹⁸ Jacqueline Alemany, „Power Up: Trump and Netanyahu’s bromance may be coming to an end“, *The Washington Post*, 19. září 2020, Staženo 27.4.2021, <https://www.washingtonpost.com/news/powerpost/paloma/powerup/2019/09/19/powerup-trump-and-netanyahu-s-bromance-may-be-coming-to-an-end/5d82941f88e0fa0ba8961c8b/>.

⁹⁹ Terrence McCoy, „The roots of why Obama and Netanyahu dislike each other so much“, *The Washington Post*, 26. únor 2015, Staženo 27.4.2021, <https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2015/02/26/the-roots-of-why-obama-and-netanyahu-dislike-each-other-so-much/>.

¹⁰⁰ „Iran nuclear deal: Why has Trump withdrawn US from it and why does it matter?“, *Independent*, 9. květen 2018, Staženo 27.3.2021, <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/iran-nuclear-deal-why-trump-us-withdraw-effect-europe-rouhani-latest-a8343496.html>.

¹⁰¹ Náměstek izraelského ministra zahraničních vztahů, který byl v letech 2009-2013 velvyslancem Izraele ve Spojených státech.

¹⁰² Michel Oren, „Israeli official: On Iran deal, Trump made the right choice“, *CNN*, 10. květen 2018, Staženo 27.3.2021, <https://edition.cnn.com/2018/05/09/opinions/end-iran-deal-world-safer-opinion-oren/index.html>.

3.1. Sankce

Dne 15. dubna 2019 americký prezident Donald Trump označil Íránské revoluční gardy (IRGC – Islamic Revolution Guard Corps), které jsou součástí íránské armády, za zahraniční teroristickou organizaci. To je poprvé, co takto USA označily část zahraniční vlády.¹⁰³ Stalo se tak kvůli tvrzení, že IRGC nadále poskytuje finanční a materiální podporu, výcvik, technologie, konvenční zbraně a pomoc mnohým teroristickým organizacím, včetně Hizballáhu, palestinských teroristických skupin jako Hamas, Kata'ib Hizballáh v Iráku, brigády al-Aštar v Bahrajnu a dalším teroristickým skupinám v Sýrii a v okolí Perského zálivu. Írán také umožňuje pobývat operativecům Al-Kaidy na území Íránu, kde jsou schopní převádět peníze a přemísťovat bojovníky na jih Asie (Pákistán, Jemen) a Sýrie.¹⁰⁴

V roce 2019 napjaté vztahy mezi USA a Íránem nadále eskalovaly. V červnu 2019 byly napadeny dva britské ropné tankery. USA z tohoto útoku obvinily Írán a jako odpověď vyslaly dalších tisíc vojáků na Blízký Východ. Írán pokračoval sestřelením amerického dronu a v dalších měsících IRGC napadly další ropné tankery. Spojené státy americké se pokusily zabavit íránské plavidlo poblíž Gibraltaru. V srpnu Íránem podporovaní jemenští hutští rebelové potvrdili útok drony na ropná zařízení státem kontrolovaného Saudi Aramco ve východní Saúdské Arábii. V prosinci téhož roku se iráčtí demonstranti a Íránem podporované milice pokusili zmocnit amerického velvyslance v Bagdádu jako odplatu za letecký úder, při kterém byli zabiti členové íránské milice.¹⁰⁵

USA na tyto akce v průběhu roku 2019 a začátkem roku 2020 odpověděly hned několika sankčními nařízeními. Dne 8. května prezident přijal výkonné nařízení 13871, kterým zablokovali majetek osob či subjektů, které provedly významné transakce s íránským sektorem železa, oceli, hliníku nebo mědi. V červnu následovalo výkonné nařízení 13876, které zablokovalo majetek nejvyššího vůdce Ali Khamene'ího a jeho nejbližších spolupracovníků ve Spojených státech amerických. V září téhož roku administrativa Donalda Trumpa přijalo výkonné nařízení 13224, kterým uvalila sankce na íránskou centrální banku, kterou označila za subjekt podporující terorismus.¹⁰⁶ Na Írán byly znovu uvaleny sankce v souladu s procesem odvolání podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN 2231. Spojené státy pak oznámily 20. srpna předsedovi Rady bezpečnosti OSN, že Írán nedodrжуje

¹⁰³ „U.S. Relations With Iran“, *Council on Foreign Relations*, Staženo 27.3.2021, <https://www.cfr.org/timeline/us-relations-iran-1953-2020>.

¹⁰⁴ Katzman, McInnis a Thomas, „U.S.-Iran Conflict and Implications for U.S. Policy“, strana 1.

¹⁰⁵ „U.S. Relations With Iran“, *Council on Foreign Relations*, Staženo 27.3.2021.

¹⁰⁶ Katzman, McInnis a Thomas, „U.S.-Iran Conflict and Implications for U.S. Policy“, strana 6–7.

své závazky vyplývající z JCPOA. Toto sdělení započalo třiceti denní proces, který vedl k znovuzavedení dříve ukončených sankcí OSN. To znamená, že všechna ustanovení rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1696, 1737, 1747, 1803, 1835 a 1929, které byly ukončeny rezolucí Rady bezpečnosti OSN 2231, jsou opět platná. Spojené státy přijaly toto opatření, protože kromě toho, že Írán nesplnil své závazky týkající se JCPOA, Rada bezpečnosti neprovedla prodloužení zbrojního embarga na Írán.¹⁰⁷ Cílem prodloužení zbrojního embarga mělo být zakázání plánovaných prodejů zbraní z Číny a Ruska do Íránu, které měly zvýšit konvenční vojenskou hrozbu Íránu.¹⁰⁸

Rok 2020 začal atentátem na jednoho z nejmocnějších íránských armádních velitelů, generála Qasema Soleimaniho, který byl zabit pomocí dronu na bagdánském letišti na příkaz amerického prezidenta Donalda Trumpa. Zabití generála označuje milník, kdy se vzájemné vztahy USA a Teheránu propadly na historické dno.¹⁰⁹

V listopadu 2020 USA zařadily na sankční listinu nadaci ovládanou nejvyšším vůdcem ajatolláhem Ali Chomeneím. USA označily nadaci za jeho hlavní sponzorskou síť. Sankce se vztahují také na dalších deset osob spjatých s touto nadací a dalších padesát dceřiných společností nadace v odvětvích jako jsou energetika, těžba a finanční služby. Sankce zmrazují veškerá aktiva těchto osob v USA a obecně brání Američanům v obchodování s nimi. Každý, kdo se zapojí do určitých transakcí s těmito jednotlivci a subjekty, riskuje, že bude zasažen sankcemi USA.¹¹⁰

Ministerstvo zahraničních věcí Spojených států amerických 15. ledna 2021 označilo patnáct konkrétních kovů používaných íránským jaderným, vojenským nebo balistickým raketovým programem. Ti, kdo vědomě dovážejí tyto materiály do Íránu, jsou nyní sankcionováni podle § 1245 Zákona o svobodě a boji proti šíření zbraní Íránu (Iran Freedom and Counter-Proliferation Act). V témže ustanovení zákona je řečeno, že Islámské revoluční gardy (IRGC) ovládají íránský stavební sektor a pro mezinárodní komunitu je důležité si uvědomit, že IRGC a mnoho jejích dceřiných společností zůstává sankcionováno Organizací

¹⁰⁷ Michael R. Pompeo, „The Return of UN Sanctions on the Islamic Republic of Iran“, *U.S. Department of State*, 19. říjen 2020, Staženo 27.3.2021, <https://2017-2021.state.gov/the-return-of-un-sanctions-on-the-islamic-republic-of-iran//index.html>.

¹⁰⁸ Katzman, McInnis a Thomas, „U.S.-Iran Conflict and Implications for U.S. Policy“, strana 6–7.

¹⁰⁹ Lyse Doucet, „Qasem Soleimani: US kills top Iranian general in Baghdad air strike“, *BBC*, 3. leden 2020, Staženo 27.3.2021, <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-50979463>.

¹¹⁰ Daphne Psaledakis a Humejra Pamuk, „U.S. imposes sweeping sanctions on Iran, targets Khamenei-linked foundation“, *Reuters*, 18. listopad 2020, Staženo 27.3.2021, <https://www.reuters.com/article/us-usa-iran-sanctions/u-s-imposes-fresh-iran-related-sanctions-targets-khamenei-linked-foundation-idUSKBN27Y25U?edition-redirect=ca>.

spojených národů, protože se přímo podílely na tajné výstavbě místa obohacování uranu ve Fordowě. Proto podléhá i nadále jakýkoli vědomý přesun určitých materiálů, včetně grafitu nebo surových či zpracovaných kovů, do Íránu nebo z Íránu, které mají být použity v souvislosti s íránským stavebnictvím sankcím.¹¹¹

Trump během svého funkčního období prosazoval strategii „maximálního tlaku“, jejímž cílem bylo neustále zvyšovat finanční náklady Íránu za odmítnutí znovu vyjednat dohodu z roku 2015.¹¹² Politika maximálního tlaku vedla k poklesu íránské ekonomiky o téměř 12 %, reálného příjmu na obyvatele o 14 % a vývoz ropy klesl o 80 %. Během let 2018 až 2020 míra chudoby v Íránu vzrostla o 11 %, íránská měna ztratila téměř čtvrtinu své hodnoty, to vedlo k poklesu minimální mzdy z 260 na téměř 70 dolarů, zatímco cena potravinového koše se ztrojnásobila. Tato politika zapříčinila, že značná část íránské střední třídy se propadla do chudoby. Střední třída se zmenšila z 45 % celkové populace Íránu na 30 %.¹¹³ Politika maximálního tlaku prosazovaná Trumpovo administrativou způsobila bezprecedentní ekonomické škody Íránu, nicméně nevedla žádnému výsledku, který by podpořil americké zájmy a nedokázala Írán přimět k vyjednávání nové smlouvy.¹¹⁴

4. AIPAC vs. Írán

V roce 2017 AIPAC lobbboval za přijetí zákonů, které by byly zaměřené proti Íránu – zákon o destabilizujících činnostech Íránu a zákon o íránských balistických raketách a vymáhání mezinárodních sankcí.¹¹⁵ Během celého roku AIPAC vydal za lobbbování \$3,402,651 za pomoci dvanácti lobbistů¹¹⁶ a své lobbbovistické aktivity AIPAC prosazoval ve Sněmovně reprezentantů, Senátu, americkém ministerstvu vnitra či financí.¹¹⁷ V roce 2018

¹¹¹ Michael R. Pompeo, „Increasing Iran Metals Sanctions Targeting Iran’s Nuclear, Military, and Ballistic Missile Programs and the IRGC“, *U.S. Department of State*, 15. leden 2021, Staženo 27.3.2021, <https://2017-2021.state.gov/increasing-iran-metals-sanctions-targeting-irans-nuclear-military-and-ballistic-missile-programs-and-the-irgc//index.html>.

¹¹² Michael Singh, „Iran and America—The Impasse Continues“, *The Washington Institute*, Staženo 27.3.2021, <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-and-america-impasse-continues>.

¹¹³ Hadi Kahalzedeh, „Maximum Pressure” Hardened Iran Against Compromise“, *Foreign Affairs*, 11. březen 2021, Staženo 28.4.2021, <https://www.foreignaffairs.com/articles/iran/2021-03-11/maximum-pressure-hardened-iran-against-compromise>.

¹¹⁴ Michael Singh, „Iran and America—The Impasse Continues“.

¹¹⁵ „American Israel Public Affairs Cmte“, *Open Secrets*, Staženo 27.3.2021, <https://www.opensecrets.org/orgs/american-israel-public-affairs-cmte/lobbying?id=D000046963&lobbillsycle=2017&t0-search=Iran>.

¹¹⁶ „American Israel Public Affairs Cmte“, *Open Secrets*, Staženo 22.4.2021, <https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/clients/hired-firms?cycle=2017&id=D000046963>.

¹¹⁷ „American Israel Public Affairs Cmte“, *Open Secrets*, Staženo 22.4.2021, <https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/clients/reports?cycle=2017&id=D000046963>.

pak AIPAC lobbboval za zákon o ekonomickém vyloučení Íránských revolučních gard a zákon o íránské odpovědnosti za lidská práva a rukojmí. Oba zákony byly přijaty na 115. zasedání Kongresu v letech 2017-2019.¹¹⁸ V tomto roce AIPAC za lobbbování vydal \$3,518,028 a lobbbování probíhalo skrze stejné kanály jako v roce 2017.¹¹⁹ V roce 2019 tato částka byla \$2,962,107¹²⁰ a rok na to \$2,652,301¹²¹.

Agenda z roku 2020, která byla představena na konferenci AIPACu ve Washingtonu D.C., vyzývá k podpoře rezoluce v Senátu, jejímiž autory jsou senátoři Pat Toomey (republikán) a Jacky Rosen (demokrat), kteří chtějí prosadit prodloužení embarga na nákup zbraní Íránem. Rezoluce se konkrétně věnuje těmto bodům:

- Urguje mezinárodní společenství, aby prosazovalo a rozšířilo zbrojní embargo na Írán;
- Dále vyzývá k dalším restrikcím ze strany OSN na zahraniční podporovatele íránského balistického programu, jehož platnost vyprší v roce 2023.¹²²

AIPAC také vyzval k podepsání dopisu, jehož autory jsou reprezentanti Eliot Engel (demokrat) a Michael McCaul (republikán), podporujícího snahu Senátu prodloužit íránské embargo, určeného ministrovi zahraničí Michaelu R. Pompeovi.¹²³ Dopis vyzývá ministra zahraničí k:

- práci na rozšíření embarga v OSN;
- ujištění se, že americké sankce za íránské převody zbraní zůstávají v platnosti;
- prodloužení cestovního omezení na íránské úředníky.¹²⁴

AIPAC v dokumentu, který byl součástí konference v roce 2020 a nese název „Hrozby pro Izrael: Íránská regionální agrese“, píše, že USA musí i nadále podporovat právo Izraele na sebeobranu a zajistit, aby měl Izrael prostředky na sebeobranu. AIPAC vyzýval USA, aby nadále potlačovaly íránské snahy o destabilizaci regionu, mimo jiné zvýšením

¹¹⁸ „American Israel Public Affairs Cmte“, *Open Secrets*, Staženo 27.3.2021, <https://www.opensecrets.org/orgs/american-israel-public-affairs-cmte/lobbying?id=D000046963&lobbillsycle=2018>.

¹¹⁹ „American Israel Public Affairs Cmte“, *Open Secrets*, Staženo 22.4.2021, <https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/clients/hired-firms?cycle=2018&id=D000046963>.

¹²⁰ „American Israel Public Affairs Cmte“, *Open Secrets*, Staženo 29.4.2021, <https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/clients/hired-firms?cycle=2019&id=D000046963>.

¹²¹ American Israel Public Affairs Cmte“, *Open Secrets*, Staženo 29.4.2021, <https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/clients/hired-firms?cycle=2020&id=D000046963>.

¹²² AIPAC, „Lobbying agenda“, *AIPAC POLICY CONFERENCE 2020*, Staženo 27.3.2021, strana 4, <https://aipac.org.app.box.com/s/9m2zp4c45dfn9399s54d2s27h3lao55>.

¹²³ *Ibid.*, strana 2.

¹²⁴ *Ibid.*, strana 4.

ekonomického tlaku na Teherán, a tím omezily dostupné zdroje režimu, které by mohl využít k agresí.¹²⁵

Podle AIPACu je pokračující snaha Íránu získat jadernou zbraň existenciální hrozbou pro Izrael a risk, který může vést k závodu v jaderném zbrojení mezi arabskými státy. Varuje, že Írán podporuje teroristické skupiny moderními zbraněmi, snaží se vytvořit tzv. pozemský most¹²⁶. Írán usiluje o trvalou konsolidaci pozemního mostu spojujícího Írán, Irák, Sýrie a Libanon.¹²⁷ Podle AIPACu Spojené státy musí zajistit, aby Íránu nebylo umožněno hromadění pokročilých zbraní a jejich zrychlená distribuce spřáteleným teroristickým skupinám na Středním východě.¹²⁸

4.1.1. AIPAC a JCPOA

Ve vyjádření AIPACu k účasti Spojených států amerických v JCPOA v prosinci 2020 AIPAC tvrdí, že za tři roky, kdy byly USA a Írán zúčastněné strany jaderné dohody, vyvolala Islámská republika a její spojenci teror po celém světě, vyzbrojili teroristické skupiny po celém Středním východě a zajali americké námořníky v lednu 2016. Podle AIPACu je sporné, zda Írán dodržuje jaderná omezení nařízená JCPOA, na druhou stranu není pochyb o tom, že Írán zesílil své agresivní chování v jiných oblastech, na které se jaderná dohoda nevztahuje. Odstoupením USA z JCPOA a následným znovuzaváděním protiíránských sankcí bylo odepráno Íránu přes 100 miliard dolarů, což snížilo jeho možnost podporovat Hizballáh, Hamas a jeho milice v Sýrii a Iráku. Dále ve vyjádření AIPAC dodává, že pokud Amerika bude udržovat ekonomický tlak vůči Íránu, bude mít USA silnou vyjednávací pozici k zajištění takové dohody, která bude ošetřovat teheránský jaderný program, balistické rakety a bude se zabývat iránskou regionální agresí.¹²⁹

Reakcí AIPACu na odstoupení USA od iránské jaderné dohody bylo prohlášení, ve kterém píšou, že Írán nikdy nesmí získat jaderné zbraně. Vzhledem ke kombinaci špatně vyjednané iránské jaderné dohody z roku 2015 a neschopnosti mezinárodního společenství nedostatky této smlouvy adekvátně řešit, považují odchod USA od JCPOA za správné rozhodnutí, které umožní řešit nedostatky dohody a stupňující se regionální agresí Íránu.

¹²⁵ AIPAC, „Threats to Israel: Iranian Regional Aggression“, *AIPAC*, Staženo 27.3.2021, strana 2, <https://aipacorg.app.box.com/s/1hkld7koguvlbcg8z3jxj0dp4z448kml>.

¹²⁶ Pozemský most – území od Íránu po Sýrii, které má společné hranice a Írán zde bude mít sféru vlivu.

¹²⁷ AIPAC, „A Strong Israel Makes America More Secure“, *AIPAC*, Staženo 27.3.2021, strana 3, <https://aipacorg.app.box.com/s/8f5luf3xlq4fg3jdg3p2v16tzd9amucp>.

¹²⁸ AIPAC, „Lobbying agenda“, *AIPAC POLICY CONFERENCE 2020*, strana 4.

¹²⁹ AIPAC, „Iranian Aggression During U.S. JCPOA Membership“, *AIPAC*, Staženo 27.3.2021, strana 1, <https://aipacorg.app.box.com/s/m165j0j2bmssqtvhudw2b6rxnowagpbi>.

Dále uvádí, že už jednou silný ekonomický a politický tlak přivedl Írán k jednacímu stolu a věří, že se svými spojenci musí znovu použít nástroje americké diplomacie a ekonomického tlaku, aby vyjednali výhodnější dohodu a mohli efektivněji bojovat proti zlovolným aktivitám Íránu. AIPAC je i nadále odhodlán spolupracovat s Kongresem napříč stranami na vytváření politik, které zajistí, že Írán nikdy nebude mít možnost získat jaderné zbraně ani uskutečnit své nebezpečné regionální ambice.¹³⁰

Odstoupení USA od jaderné dohody neznamenal pro AIPAC konec boje s JCPOA. AIPAC v březnu roku 2021 přišel s hodnocením JCPOA, ve kterém odkrývá další jeho nedostatky. Konstatuje, že během 3 let, kdy byly Spojené státy a Írán součástí dohody, Írán nepřetržitě porušoval své závazky například v počtu centrifug, neúplné transparentnosti, kdy Írán zatajil mnoho informací o svém úsilí o vyzbrojení. A také tím, že Írán využíval získané finance z pozvednutých sankcí na financování terorismu. Na základě toho přišel AIPAC s doporučeními, kde tvrdí, že USA musí nadále udržovat tvrdé sankce a snažit se zlepšit spolupráci s regionálními spojenci a usilovat o účinnější politiku vůči Íránu, která by se zabývala všemi aspekty jeho jaderného programu, stejně jako jeho balistickým raketovým programem a regionální agresí. A podle AIPACu Spojené státy musí nadále zajišťovat, aby Izrael měl zdroje a podporu potřebnou k tomu, aby se mohl sám bránit rostoucí hrozbě ze strany Íránu.¹³¹

¹³⁰ Arutz Sheva Staff, „AIPAC: Iran must never have nuclear weapons“, *Israeli National News*, 9. květen 2018, Staženo 27.3. 2021, <https://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/245650>.

¹³¹ AIPAC, „Iran: A Global Challenge“, *AIPAC*, Staženo 22.4.2021, <https://aipac.org.app.box.com/s/78ceyxwgkxsk2wt0xdell7is8h61gd42>.

4.2. J Street vs. Írán

J Street věří, že Írán by se mohl stát vážnou hrozbou pro Spojené státy, Izrael a mír na Blízkém východě a ve světě, pokud by získal jaderné zbraně. J Street důrazně odsuzuje protiamerickou, protiizraelskou a antisemitskou rétoriku íránského režimu, jeho podporu mezinárodního terorismu a destabilizující aktivity v regionu, hromadění zbraní v Sýrii a špatný stav lidských práv v Íránu. J Street podporuje diplomatický přístup, jehož cílem by mělo být, aby íránský režim nebyl schopný vyvinout jadernou zbraň a zároveň aby se řešily další hrozby, jako je například protiizraelská a antisemitská rétorika či podpora mezinárodního terorismu v regionu, protože tyto problémy J Street považuje za hrozbu pro Spojené státy a jejich spojence nebo pro samotný region Blízkého východu.¹³²

4.2.1. J Street a JCPOA

J Street jadernou dohodu mezi Íránem, USA a státy P5+1 z roku 2015 podporovala. Podle nich by tato smlouva zabránila Íránu v získání jaderné zbraně a Írán by mohl být pod masivní inspekcí a monitoringem.¹³³ J Street dokonce v roce 2015 získala od protijaderného Ploughshares Fund přes pět set tisíc dolarů na podporu jaderné dohody, které měla využít například při lobbování v Kongresu nebo tím zaplatit celostránkovou reklamu v červnu roku 2015 v *The New York Times*, ve které požadovali po Kongresu, aby jadernou dohodu s Íránem nesabotoval.¹³⁴ J Street se tímto ocitla v opozici proti AIPACu a izraelskému velvyslanci v USA Ronu Dermerovi, ti se totiž snažili přijetí dohody zabránit, protože podle nich ohrožuje samotný Izrael.¹³⁵

Odstoupení Spojených států od jaderné dohody v květnu 2015 J Street odsoudila. J Street považuje odstoupení za hrubou chybu v zahraniční politice, ale i za nevyprovokovaný a neoprávněný útok na mezinárodní mír a bezpečnost.¹³⁶ Po roce 2019 J Street založila online petici, ve které požaduje po demokratických kandidátech na prezidenta, aby podpořili znovupřistoupení k jaderné dohodě. Následně pak na svých

¹³² „Iran“, *J Street*, Staženo 27. 3. 2021, <https://jstreet.org/policy/iran/#.YF8WyC3yodU>.

¹³³ Ibid.

¹³⁴ Toi Staff a Agencies „J Street received over \$500,000 to push Iran deal“, *The Times of Israel*, 22. květen 2016, Staženo 27.3.2021, <https://www.timesofisrael.com/j-street-received-over-500000-from-group-to-push-iran-deal/>.

¹³⁵ Avi Lewis, „J Street defends Iran deal in full-page NYTimes ad“, *The Times of Israel*, 23. červen 2015, Staženo 27.3.2021, <https://www.timesofisrael.com/j-street-defends-iran-deal-in-full-page-nytimes-ad/>.

¹³⁶ „Iran“, *J Street*, Staženo 27. 3. 2021, <https://jstreet.org/policy/iran/#.YF8WyC3yodU>.

sociálních médiích ukazovali, kteří kandidáti jejich petici podepsali a kteří naopak ne.¹³⁷ Lobbistická skupina věří, že nová administrativa by měla znovu přistoupit k jaderné dohodě s Íránem, což podle J Street povede k diplomatickému řešení hrozeb, které Írán představuje.¹³⁸ Proto také na virtuální konferenci pořádanou J Street PACem v roce 2020 vystoupil demokrata nominovaný prezidentský kandidát Joe Biden, který se k tématu opětového přistoupení k jaderné dohodě vyjádřil tak, že se bude snažit znovu navázat kontakt s Teheránem, ale že to po čtyřech letech antagonismu nebude lehké.¹³⁹ Rozdíly, které můžeme sledovat mezi J Street a AIPACem jsou v podpoře izraelské vlády, obzvláště Benjamina Netanjahua, kterého J Street označuje za rasistu, podporovatele pravicového extrémismu a rasistické strany Otzma Yehudit.¹⁴⁰

4.3. CUFI vs. Írán

CUFI už od svého počátku v roce 2006 vystupuje proti radikálnímu íránskému režimu a jeho nenávisti vůči Izraeli. Podle CUFI je Írán hlavním sponzorem světového terorismu. CUFI se snaží bojovat proti Íránskému režimu pomocí prosazování sankcí, na druhou stranu podporují íránský lid, který protestuje proti Teheránu a usiluje o změnu režimu Islámské republiky.¹⁴¹ Podle CUFI Írán představuje existenční hrozbu pro stát Izrael. Zakladatel CUFI John Hagee nazval v roce 2006 prezidenta Íránu Mahmouda Ahmadínedžáda Hitlerem.¹⁴²

Jednou z agend CUFI týkající se Íránu je i boj za práva a svobodu křesťanů v Íránu a na Blízkém východě.¹⁴³ Otevřeně kritizují Írán za založení, výcvik a ozbrojení teroristické organizace Hizballáh.¹⁴⁴

¹³⁷ Rebecca Kheel. „2020 Dems rebuke Trump on Iran, say they'd put US back in nuclear deal“, *The Hill*, 23. duben 2019, Staženo 27.3.2021, <https://thehill.com/policy/defense/439712-2020-dems-rebuke-trump-on-iran-say-theyd-put-us-back-in-nuclear-deal>.

¹³⁸ „Iran“, *J Street*, Staženo 27. 3. 2021, <https://jstreet.org/policy/iran/#.YF8WyC3yodU>.

¹³⁹ David Brennan, „Biden Says Iran Closer to Nuclear Weapons Under Trump, Would Re-Enter Deal“ *Newsweek*, 11. září 2020, Staženo 27.3.2021, <https://www.newsweek.com/joe-biden-iran-closer-nuclear-weapons-under-donald-trump-re-enter-deal-1531213>.

¹⁴⁰ Micah Halpern, „Above The Fold: J Street vs AIPAC“, *The Jerusalem Post*, Staženo 23.4.2021, <https://www.jpost.com/opinion/above-the-fold-j-street-vs-aipac-583852>.

¹⁴¹ „IRAN“, *CUFI*, Staženo 27.3.2021, <https://cufi.org/issues-category/iran/page/10/>.

¹⁴² Sarah Posner, „The Evangelicals Who Pray for War With Iran“, *The New Republic*, 9. leden 2020, Staženo 27.3.2021, <https://newrepublic.com/article/156166/pence-pompeo-evangelicals-war-iran-christian-zionism>.

¹⁴³ „Christian Persecution“, *CUFI*, Staženo 27.3.2021, <https://cufi.org/issues-category/christian-persecution/>.

¹⁴⁴ „Hezbollah“, *CUFI*, Staženo 27.3.2021, <https://cufi.org/issues-category/hezbollah/>.

4.3.1. CUFI a JCPOA

V roce 2015, hned po uzavření jaderné dohody JCPOA, CUFI tuto smlouvu, kterou nazývají „historicky nejhorší dohoda s Íránem – The Historically Bad Iran Deal“, odsoudila a v prohlášení na svých webových stránkách píše, že tato dohoda je pro Izrael stejně tak pro USA a celý svět nebezpečná.¹⁴⁵ Když byla v polovině července 2015 oznámena finální dohoda mezi Íránem a světovými mocnostmi, v reakci na to tisíce členů CUFI poslalo přes sto tisíc emailů členům Kongresu o tom, jak je tato dohoda špatná.¹⁴⁶

John Hagee zakladatel a předseda CUFI, ve svém vyjádření jadernou dohodu kritizoval s tím, že dohoda o íránském jaderném programu obsahovala chyby, které Íránu umožňovaly vyhýbat se mezinárodním inspekcím svých jaderných zařízení a otevřeně pokračovat v práci na mezikontinentálních balistických raketách a zároveň plně financovat svou mezinárodní teroristickou kampaň. Dohoda s Íránem vyjednaná za prezidenta Obamy neměla být podle CUFI nikdy podepsána. Jediné, co přinesla, byla úleva Íránu od zdrcujících mezinárodních sankcí, které vyvíjely tlak na Teherán, aby se vzdal podpory terorismu a snahy o získání jaderných zbraní výměnou za stovky miliard a svobodu pokračovat v práci na získání jaderného zbrojního arzenálu, až dohoda vyprší. Prezident Trump tak podle Johna Hageeho učinil první krok k tomu, aby se Spojené státy, Izrael a celý svět staly bezpečnějšími, a to odstoupením od dohody s Íránem.¹⁴⁷

¹⁴⁵ „The Historically Bad Iran Deal“, *CUFI*, Staženo 27.3.2021, <https://cufi.org/issue/historically-bad-iran-deal/>.

¹⁴⁶ Elise Labott, Deirdre Walsh a Sunlen Serfaty, „Washington battle rages over Iran nuclear deal's fate“, *CNN*, 3. srpen 2015, Staženo 27.3.2021, <https://edition.cnn.com/2015/08/03/politics/aipac-iran-nuclear-deal-congress/index.html>.

¹⁴⁷ John Hagee, „President Trump Scraps Iran Deal“, *CUFI*, Staženo 27.3.2021, <https://cufi.org/issue/president-trump-scraps-iran-deal/>.

4.4. Shrnutí politiky Izraelské lobby a politiky Spojených států v otázkách Íránu a JCPOA

Americká zahraniční politika vůči Íránu a agenda výše zmíněných izraelských lobbistických skupin se do značné míry překrývají. Obě skupiny, jak Spojené státy, tak izraelská lobby, vnímají Írán jako bezpečnostní hrozbu a zastupují stejné názory v otázkách bezpečnosti, terorismu a sankcí. Tento postoj Spojené státy zaujímaly už za vlády prezidenta Baracka Obamy a nijak se nezměnil ani za vlády prezidenta Donalda Trumpa. Obě administrativy a všechny lobbistické skupiny vnímaly hrozbu Íránu stejně, nicméně cíl jednotlivých administrativ a lobbistických skupin, kterého chtěly dosáhnout, se lišil. To, v čem se lobbistické skupiny mezi sebou odlišovaly, byl postoj vůči jaderné dohodě s Íránem – JCPOA, v podpoře prezidenta Baracka Obamy a Donalda Trumpa¹⁴⁸ a v podpoře izraelského premiéra Benjamina Netanjahua. Rozdíl mezi administrativou Baracka Obamy a administrativou Donalda Trumpa byl v postoji k jaderné dohodě, kdy administrativa Obamy JCPOA považovala za nástroj k zabezpečení regionu a monitoringu Íránu, na druhou stranu Trumpova administrativa ji vnímala jako nástroj, který umožnil Íránu pracovat na získání jaderné zbraně.

Výše zmínění aktéři se dají rozdělit do dvou skupin:

a) Odpůrci JCPOA (*Administrativa Donalda Trumpa, AIPAC a CUFI*)

Tato skupina zastávala názor, že JCPOA je špatná a nedostačující dohoda, která ohrožuje zájmy Spojených států, Izraele i jejich spojenců v regionu a ve světě a je třeba z této dohody okamžitě vystoupit, uvalit nové sankce a případně vyjednat novou, lepší dohodu. Podle této skupiny JCPOA dávala Íránu možnost pokračovat ve vývoji jaderné zbraně, podporovat terorismus v regionu a umožnit Íránu zvětšit svoji konvenční sílu nákupem zbraní z Ruska a Číny. Dohoda také zrušila dříve uvalené sankce a tím přispěla k bohatnutí Íránu.

b) Zastánci JCPOA (*Administrativa Baracka Obamy a J Street*)

V této skupině naopak věřili, že jaderná dohoda s Íránem je pravým opakem a chápali ji jako možnost mít kontrolu nad jaderným sektorem Íránu pomocí monitoringu a inspekcí prováděnou mezinárodními pozorovateli, mít pod kontrolou íránský vliv v regionu a budovat „dobré“ vztahy mezi Spojenými státy a Íránem.

¹⁴⁸ „Pro-Israel: Background“ *Open Secret*, Staženo 27.4.2021, <https://www.opensecrets.org/industries/background.php?cycle=2016&ind=q05>.

Míra úspěšnosti jednotlivých izraelských lobbistických skupin se odvíjí od několika faktorů a je tedy těžké říct, v jaké míře byly AIPAC, CUFI nebo J Street úspěšné v prosazování svých cílů. Jedním z faktorů je vysoká míra veřejné podpory Izraele v americké společnosti, která vnímá Izrael na základě společných hodnot, jako například, že Izrael je jediná demokracie na Blízkém východě. Dalším faktorem je, že američtí židé a křesťanští sionisté/evangelíci jsou nejvíce politicky aktivní skupiny v USA a jsou také značně proizraelské. Je tedy důležité zmínit, že za úspěchem Izraelské lobby stojí americká veřejnost a její podpora jednotlivých zákonů. Izraelské lobby se dobře daří získávat politickou podporu pro návrhy zákonů, které jsou již v souladu s veřejným míněním.¹⁴⁹ Z veřejného průzkumu společnosti Gallup vyplývá, že 85 % americké společnosti vnímá Írán negativně.¹⁵⁰ I tato skutečnost napomáhá lobbistickým skupinám v prosazování svých cílů.

Na základě předešlého výzkumu nelze jednoznačně měřit úspěšnost či neúspěšnost izraelské lobby jako celku, protože izraelské lobbistické skupiny se neshodují ve všech postojích týkajících se Íránu. Především v postoji k jaderné dohodě s Íránem se jejich názory značně rozcházejí. Můžeme říct, že za vlády prezidenta Baracka Obamy bylo přijetí JCPOA vítězstvím skupiny J Street, která tuto dohodu podporovala a lobbovala za její přijetí, na druhou stranu přijetí jaderné dohody bylo prohrou skupin AIPAC a CUFI. Ty se snažily přesvědčit prezidenta Obamu, aby dohodu neuzavíral. AIPAC dokonce utratil miliony dolarů za kampaň proti JCPOA. Naopak odstoupení od JCPOA za vlády prezidenta Donalda Trumpa bylo výhrou AIPACu a CUFI, které po celou dobu účasti USA v JCPOA zastávaly názor, že Spojené státy by od dohody měly odstoupit a zavést tvrdé sankce proti íránskému režimu. J Street odstoupením USA od dohody utrpěla porážku, protože její snaha o setrvání USA v JCPOA byla zmařena. Přesto se však izraelské lobby jako celku daří nalézt shodu v přístupu k protiíránským jednotlivým sankcím,¹⁵¹ jelikož všechny výše zmíněné lobbistické skupiny se shodnou na tom, že vliv Íránu musí být omezen a musí být zaručena bezpečnost Izraele.

¹⁴⁹ Zack Beauchamp, „Why the US has the most pro-Israel foreign policy in the world“, *VOX*, 24. červen 2014, Staženo 27.4.2021, <https://www.vox.com/2014/7/24/5929705/us-israel-friends>.

¹⁵⁰ „Iran“, *Gallup*. Staženo 27.4.2021, <https://news.gallup.com/poll/116236/iran.aspx>.

¹⁵¹ „Bill Profile: H.R.1698“, *Open Secret*, Staženo 27.4.2021, <https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/bills/summary?id=hr1698-115>. Ke stejné problematice: „Bill Profile: S.722“, *Open Secrets*, Staženo 27.4.2021, <https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/bills/summary?id=s722-115>.

Závěr

Od samotného vzniku proizraelské lobby ve Spojených státech amerických se lobbistické skupiny snaží ovlivnit politiku Spojených států tak, aby byla prováděna ve prospěch státu Izrael. Tato snaha se projevuje hned několika způsoby: samotným lobbováním u politických představitelů, které probíhá prostřednictvím finanční podpory volebních kampaní, zvaním kandidátů do Izraele vidinou zisku volebních hlasů, nebo snahou přesvědčit obyvatele o tom, že prosazovaná legislativa není přijímána jen ve prospěch státu Izrael, ale i ve prospěch Spojených států (například informační kampaň J Street, která vykreslovala JCPOA jako smlouvu, která zajistí bezpečí nejen Izraeli ale i samotným USA). Plnění proizraelské politiky se lobbistickým skupinám daří nejen díky dlouhodobé americké podpoře Izraele ze strany obyvatel USA, ale i amerických politiků, kteří vnímají Izrael jako hlavního spojence Spojených států na Blízkém východě a Írán jako regionální hrozbu. Dalším důležitým faktorem je skutečnost, že podporovatelé Izraele tvoří poměrně velkou a politicky angažovanou skupinu voličů. Lobbistické skupiny pak mohou rozhodnout, jestli daný politik získá hlasy lidí, které lobbistická skupina zastupuje ve volbách. Izraelská lobby může také rozhodnout, jestli kandidáta/kandidátku podpoří finančně skrze své PACs. Tato motivace se pak promítá do rozhodování jednotlivých politických činitelů a může zasahovat i do zahraniční politiky týkající se Íránu a regionu Blízkého východu.

Tato práce potvrdila, že agenda proizraelských lobbistických skupin se značně překrývá se zahraničně politickou koncepcí Spojených států amerických v otázce Íránu. Izraelská lobby i USA aktéři vnímají Írán jako potenciální bezpečnostní hrozbu nejen na Blízkém východě, ale i globálně. U všech tří zkoumaných lobbistických skupin je postoj vůči Íránu stejný, všechny skupiny se snaží prosadit stejný cíl, tedy, aby americká administrativa vnímala Írán jako hrozbu pro jejich největšího blízkovýchodního spojence – Izrael. Jejich společným cílem je uvalení tvrdých sankcí na tento režim, který je podle nich číslem jedna ve světě v podporování terorismu, a snaha zabránit Íránu získání jaderné zbraně. V těchto bodech se lobbistickým skupinám úspěšně daří naplňovat jejich cíle, jelikož nebezpečí, které Írán představuje, vnímají USA a Izrael stejně.

Nicméně, shodu mezi lobbistickými skupinami nelze najít v pohledu na jadernou dohodu s Íránem. V tomto případě se proizraelská lobby dělí na dvě skupiny, na ty, kteří jadernou dohodu podporují (J Street) a tvrdí, že vypovězení této smlouvy prezidentem Donaldem Trumpem byla chyba, která pomůže Íránu získat jaderné zbraně a napomůže Íránu

rozšiřovat svoji moc v regionu. Oproti tomu druhá skupina (AIPAC a CUFI) zastává názor, že jaderná dohoda byla od základu špatná, protože zrušila sankce, které do té doby byly na Írán uvaleny, což přineslo Íránu desítky miliard dolarů, které mohl investovat do vývoje jaderné zbraně či podpory terorismu v regionu, a to vše za podpory Spojených států amerických. Podle těchto lobbistických organizací Írán JCPOA porušoval a během platnosti smlouvy pracoval na získání jaderných zbraní. Tato skupina pak tvrdila, že odstoupení od dohody v roce 2018 umožní Spojeným státům uvalit tvrdé sankce na Írán, a tím ho oslabit a napomoci zabezpečení regionu. To, jestli se daří lobbistickým skupinám prosadit své zájmy závisí na vládnoucí administrativě a veřejné podpoře.

Stejně jako se dělí na dvě skupiny proizraelské lobby, i dvě po sobě jdoucí administrativy Spojených států zastávaly odlišné názory. Administrativa prezidenta Baracka Obamy a Demokratická strana byly většinově pro zachování jaderné dohody s Íránem. Demokratická strana se společně s J Street snažila přesvědčit prezidenta Donalda Trumpa, aby z jaderné dohody neodstoupil. Naproti tomu administrativa Donalda Trumpa, která od jaderné dohody odstoupila, byla podporována v tomto rozhodnutí Republikánskou stranou, AIPACem a CUFI, kteří věřili, že jaderná dohoda, kterou podepsal prezident Barack Obama, je špatná, ohrožuje zájmy Izraele a Spojených států a napomáhá Íránu v získávání moci. Věří, že Spojené státy by měly vyjednat novou, lepší smlouvu, nebo na Islámskou republiku uvalit tvrdé sankce, které zamezí Íránu získání jaderného arzenálu a prosazování vlivu v regionu.

Summary

Right after the Six-Day War in 1967, as the support amongst the American Jewry towards their kins in Israel grew, the relevance and influence of the Israeli lobby grew as well. After 1979 and the Islamic revolution in Iran in 1979, the relationship between Israel and Iran quickly deteriorated. This dynamics has been reflected in the agenda of the Israeli lobby in the United States ever since. Since then, the relations are tense due to Iranian sponsorship of terrorism in the region, Teheran's efforts to obtain nuclear weapons, and proclamations of Iranian public figures that Israel should not exist.

Israel is accusing Iran of being the number one state sponsor of terrorism in the world by financing terrorist groups as Hizballah in Lebanon or Hamas in Gaza. On the other hand, Iran is trying to become the number one power in the region, and Israel is the biggest obstacle to achieving this goal. Iran is aware of Israel's military capabilities, so as a reaction to it, they are trying to obtain a nuclear arsenal.

In the United States, pro-Israeli lobbyist groups tried to ensure that the U.S. foreign policy towards Iran will be in line with the Israel's policy towards Iran.

In 2009, at the annual conference of AIPAC (The American Israel Public Affairs Committee), one of the most influential pro-Israeli lobby in the U.S., President Barack Obama said, that the United States will do everything to prevent Iran from obtaining a nuclear weapon. Following this, in 2015, the United States, Iran and P5+1 states signed the so-called JCPOA (Joint Comprehensive Plan of Action). This treaty should have prevented Iran from obtaining a nuclear weapon, and it should allow international observers to monitor nuclear facilities in Iran in exchange for withdrawing the economic sanctions.

Various pro-Israeli lobby groups tried to oppose the treaty. These groups believed that it would merely create space for Iran to work on obtaining nuclear weapons and by realxing the sanctions, Iran would get tens of billions of dollars, which it could use for sponsoring terrorism and achieving more influence in the region. Among these groups was AIPAC and Christians United for Israel – CUFI. These organisations collectively, with Republicans, tried to discourage the Obama's administration from signing the treaty. Their stance stayed the same during the entire of Obama's term.

When Donald Trump became the president, it was expected that the United States policy towards Iran would change. After hostile rhetorics towards supporters of JCPOA from Donald Trump and accusations of JCPOA being the worst treaty ever signed, the United

States withdrew from the treaty in May 2018 and reimposed sanctions. This move was welcomed and supported by AIPAC and CUFI. But the withdrawal has also met with criticism from the Democrats and one of the youngest pro-Israeli lobby group– J Street. J Street and the Democrats were afraid that it would allow Iran to obtain nuclear weapons and endanger the balance of power in the region.

As it has been already mentioned, the opinion amongst various pro-Israeli lobby on the JCPOA differs. But in a more general approach to Iran, they are on the same page. As they try to push the pro-Israeli agenda into the U.S. foreign policy, there is an agreement that Iran is a threat to Israel and the United States. Also, they all try in one way or another force the United States to help Israel in its politics against Iran and prevent Iran from obtaining nuclear weapons and becoming an even higher security threat to Israel and peace in the Middle East. In the end, by comparing both the United States policy and the pro-Israeli lobby's agenda towards Iran, we can clearly state that their goals and interests are the same: to prevent Iran from becoming a nuclear power. But their ways to achieve that differ.

Použitá literatura

Primární literatura:

- *The White House*. „Remarks by the President at AIPAC Policy Conference“. 4. března 2012. Staženo 15.11.2020. <https://obamawhitehouse.archives.gov/the-press-office/2012/03/04/remarks-president-aipac-policy-conference-0>.
- *U.S. Department of State*. „Joint Comprehensive Plan of Action“. Staženo 15.11.2020. <https://2009-2017.state.gov/e/eb/tfs/spi/iran/jcpoa//index.htm>.
- Pompeo, Michael R. „The Return of UN Sanctions on the Islamic Republic of Iran“. *U.S. Department of State*. 19. říjen 2020. Staženo 27.3.2021. <https://2017-2021.state.gov/the-return-of-un-sanctions-on-the-islamic-republic-of-iran//index.html>.
- Pompeo, Michael R. „Increasing Iran Metals Sanctions Targeting Iran’s Nuclear, Military, and Ballistic Missile Programs and the IRGC“. *U.S. Department of State*. 15. leden 2021. Staženo 27.3.2021. <https://2017-2021.state.gov/increasing-iran-metals-sanctions-targeting-irans-nuclear-military-and-ballistic-missile-programs-and-the-irgc//index.html>.
-

Knihy:

- Gerald M. Steinberg. „Iran in the Israeli Threat Perception“. In *The Iranian Puzzle Piece: Understanding Iran in the Global Context*, ed. Amin Tarzi Quatico. Virginia, Marine corps University Press, 2009, 71-83.
- Kaye, Dalia Dassa, Alireza Nader a Roshan Parisa. "A Brief History of Israeli-Iranian Cooperation and Confrontation". In *Israel and Iran: A Dangerous Rivalry*. Pittsburgh: RAND Corporation, 2011, 9-18. <http://www.jstor.org/stable/10.7249/mg1143osd.7> (Staženo 24.1.2021).
- Mearsheimer, John J. a Stephen M. Walt. *Izraelská Lobby a americká zahraniční politika*. Žďár nad Sázavou: Bodyart Press, 2014.
- Smith, F. Grant. *Big Israel*. Washington, D.C. Institute for Research: Middle Eastern Policy, 2016.

Odborná periodika a odborné články, články

- Gordon, Neve. „While 80 Percent of American Jews Supported Oslo Accords, The U.S. Jewish Lobby Helped Netanyahu to Destroy Them“. *Washington Report on*

- Middle East Affairs* (říjen-listopad 1998). Staženo 24.1.2021.
<https://www.wrmea.org/1998-october-november/while-80-percent-of-american-jews-supported-oslo-accords-the-u.s.-jewish-lobby-helped-netanyahu-to.html>.
- Hager, L. Michael. „The Best Congress AIPAC Can Buy“. *Foreign Policy Journal*. Staženo 24.1.2021. <https://www.foreignpolicyjournal.com/2016/03/22/the-best-congress-aipac-can-buy/>.
 - Hagee, John. „President Trump Scraps Iran Deal“. *CUFI*. Staženo 27.3.2021. <https://cufi.org/issue/president-trump-scraps-iran-deal/>.
 - Kabiček, Tomáš a Kuta, Martin. „Íránský jaderný program“. *Parlamentní Institut* (Únor 2016), 1-13. Staženo 25.4.2021. <https://www.psp.cz/sqw/text/orig2.sqw?idd=79182>.
 - Kahalzedeh, Hadi. „“Maximum Pressure” Hardened Iran Against Compromise“. *Foreign Affairs*. 11. březen 2021. Staženo 28.4.2021. <https://www.foreignaffairs.com/articles/iran/2021-03-11/maximum-pressure-hardened-iran-against-compromise>.
 - Katzman, Kenneth, Kathleen J. McInnis a Clayton Thomas. „U.S.-Iran Conflict and Implications for U.S. Policy“. *Congressional Research Service* (5/2020): 1-22. Staženo 27.3.2021. <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R45795.pdf>.
 - Kaye, Dalia Dassa. „Israel’s Iran Policies After the Nuclear Deal“. *RAND Corporation* (2016): 1-22. https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/perspectives/PE200/PE207/RAND_PE207.pdf.
 - Rossinow, Doug. „The Edge of the Abyss: The Origins of the Israel Lobby, 1949–1954“. *Modern American History* 1, (2018): 23-43. Staženo 25.4.2021. <https://www.cambridge.org/core/journals/modern-american-history/article/edge-of-the-abyss-the-origins-of-the-israel-lobby-19491954/E1690BDB5CA87C66B2B65D12CA1D716A>.
 - Shakoori, Marziehe., Davood Kiani a Masha Allah Heidarpour. „Effect of AIPAC Lobby on America's Foreign Policy towards the Islamic Republic of Iran“. *Journal of Politics and Law* 9, Vol. 6 (2016): 129-136. Staženo 25.4.2021. <http://dx.doi.org/10.5539/jpl.v9n6p129>.
 - Singh, Michael. „Here’s Where Advocates and Critics of the Iran Nuke Deal Can Agree“. *Foreign Policy*. Staženo 27.3.2021.

<https://foreignpolicy.com/2018/02/05/heres-where-advocates-and-critics-of-the-iran-nuke-deal-can-agree/>.

- Singh, Michael. „Iran and America–The Impasse Continues“. *The Washington Institute*. Staženo 27.3.2021. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/iran-and-america-impasse-continues>.
- Solomon, Morris S. „The Agenda and Political Techniques of the American Israel Public Affairs Committee (AIPAC)“. *Industrial College of the Armed Forces*, (1993), 1-26. Staženo 25.4.2021. <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a276886.pdf>.

Novinové články

- Alemany, Jacqueline. „Power Up: Trump and Netanyahu's bromance may be coming to an end“. *The Washington Post*. 19. září 2020. Staženo 27.4.2021. <https://www.washingtonpost.com/news/powerpost/paloma/powerup/2019/09/19/powerup-trump-and-netanyahu-s-bromance-may-be-coming-to-an-end/5d82941f88e0fa0ba8961c8b/>.
- Arutz Sheva Staff. „AIPAC: Iran must never have nuclear weapons“. *Israeli National News*. 9. květen 2018. Staženo 27.3. 2021. <https://www.israelnationalnews.com/News/News.aspx/245650>.
- Bard, Mitchell. „The Pro-Israel & Pro-Arab Lobbies“. *Jewish Virtual Library*. Staženo 21.4.2021. <https://www.jewishvirtuallibrary.org/the-pro-israel-and-pro-arab-lobbies>.
- Beauchamp, Zack. „Why the US has the most pro-Israel foreign policy in the world“. *VOX*. 24. červen 2014. Staženo 27.4.2021. <https://www.vox.com/2014/7/24/5929705/us-israel-friends>.
- Borger, Julian., Saeed Kamali Dehghan a Peter Beaumont. „Trump threatens to rip up Iran nuclear deal unless US and allies fix 'serious flaws'“. *The Guardian*. 13. říjen 2017. Staženo 27.3.2021. <https://www.theguardian.com/us-news/2017/oct/13/trump-iran-nuclear-deal-congress>.
- Boyarin, Jonah S. „AIPAC Isn't the Whole Story“. *Jewish Currents*. 4. březen 2019. Staženo 24.1.2021. <https://jewishcurrents.org/aipac-isnt-the-whole-story/>.
- Brennan, David. „Biden Says Iran Closer to Nuclear Weapons Under Trump, Would Re-Enter Deal“. *Newsweek*. 11. září 2020. Staženo 27.3.2021.

- <https://www.newsweek.com/joe-biden-iran-closer-nuclear-weapons-under-donald-trump-re-enter-deal-1531213>.
- Broder, Jonathan. „AIPAC: Netanyahu’s Silent Partner“. *Newsweek*. 19. únor 2015. Staženo 15.11.2020. <https://www.newsweek.com/aipac-netanyahu-obama-308030>.
 - Broder, Jonathan. „How the Iran Nuclear Deal Weakened AIPAC, Washington’s Most Powerful Interest group“. *Newsweek*. 1. září 2015. Staženo 15.11.2020. <https://www.newsweek.com/2015/09/11/whos-afraid-israel-lobby-367368.html>.
 - Chang, Ailsa. „Lobbyists Spending Millions To Sway The Undecided On Iran Deal“. *NPR.org*. 6. srpen 2015. Staženo 27.4.2021. <https://www.npr.org/sections/itsallpolitics/2015/08/06/429911872/in-iran-deal-fight-lobbyists-are-spending-millions-to-sway-12-senators>.
 - Demirjian, Karoun a Carol Morello. „How AIPAC lost the Iran deal fight“. *The Washington Post*. 4. září 2015. Staženo 15.11.2020. <https://www.washingtonpost.com/news/powerpost/wp/2015/09/03/how-aipac-lost-the-iran-deal-fight/>.
 - Doucet, Lyse. „Qasem Soleimani: US kills top Iranian general in Baghdad air strike“. *BBC*. 3. leden 2020. Staženo 27.3.2021. <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-50979463>.
 - Drutman, Lee a Heather Hurlburt. „Did AIPAC just waste tens of millions fighting the Iran deal? Not really. Here's what it got“. *VOX*. 4. září 2015. Staženo 15.11.2020. <https://www.vox.com/polyarchy/2015/9/4/9260659/iran-lobbying-aipac>.
 - Fathi, Nazila. „Wipe Israel ,off the map‘ Iranian says“. *The New York Times*. 27. říjen 2005. Staženo 20.3.2021. <https://www.nytimes.com/2005/10/27/world/africa/wipe-israel-off-the-map-iranian-says.html>.
 - Green, David B. „From Friends to Foes: How Israel and Iran Turned Into Arch – enemies“. *Haaretz*. 8. květen 2018. Staženo 22.4.2021. <https://www.haaretz.com/middle-east-news/iran/MAGAZINE-how-israel-and-iran-went-from-allies-to-enemies-1.6049884>.
 - Halpern, Micah. „Above The Fold: J Street vs AIPAC“. *The Jerusalem Post*. 18. března 2019. Staženo 23.4.2021. <https://www.jpost.com/opinion/above-the-fold-j-street-vs-aipac-583852>.

- JPOST Stuff. „J Street vs. AIPAC: Main US pro-Israel lobbies disagree on Iran deal“. *Jerusalem Post*. 14. červenec 2015. Staženo 15.11.2020.
<https://www.jpost.com/diaspora/us-jewish-liberal-group-j-street-hails-iran-nuclear-deal-warns-congress-408927>.
- Kheel, Rebecca. „2020 Dems rebuke Trump on Iran, say they'd put US back in nuclear deal“. *The Hill*. 23. duben 2019. Staženo 27.3.2021.
<https://thehill.com/policy/defense/439712-2020-dems-rebuke-trump-on-iran-say-theyd-put-us-back-in-nuclear-deal>.
- Koshy, Ninan. „Christian Zionism“. *Global Ministries*. 22. prosince 2014. Staženo 8.11.2020.
https://www.globalministries.org/mee_resources_christian_zionism_koshy.
- Krueger, Katherine. „Trump On Iran Threat: They Were ‘Dying’ Before US Made Them A ‘World Power’“. *Talking Points Memo*. 6. září 2016. Staženo 27.3.2021.
<https://talkingpointsmemo.com/livewire/donald-trump-downplays-iran-threat-nuclear-deal>.
- Labott, Elise., Deirdre Walsh a Sunlen Serfaty. „Washington battle rages over Iran nuclear deal's fate“. *CNN*. 3. srpen 2015. Staženo 27.3.2021.
<https://edition.cnn.com/2015/08/03/politics/aipac-iran-nuclear-deal-congress/index.html>.
- Lerner, Adam B. „AIPAC forms new group to oppose Iran deal“. *Politico*. 17. červenec 2015. Staženo 15.11.2020. <https://www.politico.com/story/2015/07/aipac-iran-deal-citizens-for-a-nuclear-free-iran-120307>.
- Lewis, Avi. „J Street defends Iran deal in full-page NYTimes ad“. *The Times of Israel*. 23. červen 2015. Staženo 27.3.2021. <https://www.timesofisrael.com/j-street-defends-iran-deal-in-full-page-nytimes-ad/>.
- McCoy, Terrence. „The roots of why Obama and Netanyahu dislike each other so much“. *The Washington Post*. 26. únor 2015. Staženo 27.4.2021.
<https://www.washingtonpost.com/news/morning-mix/wp/2015/02/26/the-roots-of-why-obama-and-netanyahu-dislike-each-other-so-much/>.
- Oren, Michel. „Israeli official: On Iran deal, Trump made the right choice“. *CNN*. 10. květen 2018. Staženo 27.3.2021.
<https://edition.cnn.com/2018/05/09/opinions/end-iran-deal-world-safer-opinion-oren/index.html>.

- Posner, Sarah. „The Evangelicals Who Pray for War With Iran“. *The New Republic*. 9. leden 2020. Staženo 27.3.2021.
<https://newrepublic.com/article/156166/pence-pompeo-evangelicals-war-iran-christian-zionism>.
- Psaledakis, Daphne a Humeyra Pamuk. „U.S. imposes sweeping sanctions on Iran, targets Khamenei-linked foundation“. *Reuters*. 18. listopad 2020. Staženo 27.3.2021. <https://www.reuters.com/article/us-usa-iran-sanctions/u-s-imposes-fresh-iran-related-sanctions-targets-khamenei-linked-foundation-idUSKBN27Y25U?edition-redirect=ca>.
- Reuters Staff. „Netanyahu urges no return to Iran nuclear deal“. *Reuters*. 22. listopad 2020. Staženo 15.11.2020. <https://www.reuters.com/article/uk-iran-nuclear-israel-usa/netanyahu-urges-no-return-to-iran-nuclear-deal-idUKKBN2820N6>.
- Rosenberg, M. J. „This Is How AIPAC Really Works“. *The Nation*. 14 únor 2019. Staženo 24.4.2021. <https://www.thenation.com/article/archive/aipac-omar-israel-congress-anti-semitism/>.
- Rossinow, Doug. „The Dark Roots of AIPAC, ‘America’s Pro-Israel Lobby’“. *The Washington Post*. 6. březn 2018. Staženo 1.1.2020.
<https://www.washingtonpost.com/news/made-by-history/wp/2018/03/06/the-dark-roots-of-aipac-americas-pro-israel-lobby/>.
- Rudalevige, Andrew. „If the Iran deal had been a Senate-confirmed treaty, would Trump have been forced to stay in? Nope.“. *The Washington Post*. 9. květen 2018. Staženo 28.4.2021. <https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2018/05/09/if-the-iran-deal-had-been-a-senate-confirmed-treaty-would-trump-have-been-forced-to-stay-in-nope/>.
- Saine, Cindy. „‘Six Day War’ a Turning Point for Israel, but Challenges Remain 50 Years Later“. *VOANews*. 4. červen 2017. Staženo 24.1.2021.
<https://www.voanews.com/middle-east/six-day-war-turning-point-israel-challenges-remain-50-years-later>.
- Silverstein, Richard. „Aipac’s hidden persuaders“. *The Guardian*. 15. květen 2009. Staženo 15.11.2020.
<https://www.theguardian.com/commentisfree/cifamerica/2009/may/13/aipac-iran-us-obama>.

- Toi Staff a Agencies. „J Street received over \$500,000 to push Iran deal“. *The Times of Israel*. 22. květen 2016. Staženo 27.3.2021.
<https://www.timesofisrael.com/j-street-received-over-500000-from-group-to-push-iran-deal/>.
- Trump, Donald J. „Donald Trump: Amateur hour with the Iran nuclear deal“. *USA Today*. 8. září 2015. Staženo 27.3.2021.
<https://www.usatoday.com/story/opinion/2015/09/08/donald-trump-amateur-hour-iran-nuclear-deal-column/71884090/>.
- „Iran nuclear deal: Key details“. *BBC*. 11. červen 2019. Staženo 15.11.2020.
<https://www.bbc.com/news/world-middle-east-33521655>.
- „Iran nuclear deal: Why has Trump withdrawn US from it and why does it matter?“. *Independent*. 9. květen 2018. Staženo 27.3.2021.
<https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/iran-nuclear-deal-why-trump-us-withdraw-effect-europe-rouhani-latest-a8343496.html>.

Webové stránky

- *AIPAC*. „Iranian Aggression During U.S. JCPOA Membership“. Staženo 27.3.2021. 1–3.
<https://aipacorg.app.box.com/s/m165j0j2bmssqtvhudw2b6rxnowagpbi>.
- *AIPAC*. „Iran: A Global Challenge“. Staženo 22.4.2021. 1–3.
<https://aipacorg.app.box.com/s/78ceyxwgkxsk2wt0xdell7is8h61gd42>.
- *AIPAC*. „The Boycott, Divestment and Sanctions (BDS) Campaign“. Staženo 27.4.2021. <https://aipacorg.app.box.com/s/86wvk792ccpuwgqfwyl3qv6e835i1te>.
- *AIPAC*. „Lobbying agenda“. Staženo 27.3.2021. 1–5.
<https://aipacorg.app.box.com/s/9m2zp4c45dfnf9399s54d2s27h3lao55>.
- *AIPAC*. „Threats to Israel: Iranian Regional Aggression“. Staženo 27.3.2021. 1–6.
<https://aipacorg.app.box.com/s/1hkld7koguvlbcg8z3jxj0dp4z448kml>.
- *AIPAC*. „A Strong Israel Makes America More Secure“. *AIPAC*. Staženo 27.3.2021. 1–4.
<https://aipacorg.app.box.com/s/8f5luf3xlq4fg3jdg3p2v16tzd9amucp>.
- *Council on Foreign Relations*. „U.S. Relations With Iran“. Staženo 27.3.2021.
<https://www.cfr.org/timeline/us-relations-iran-1953-2020>.
- *CUFI*. „Policy Agenda“. Staženo 24.1.2021. <https://cufi.org/about/policy/>.

- *CUFI*. „IRAN“. Staženo 27.3.2021. <https://cufi.org/issues-category/iran/page/10/>.
- *CUFI*. „Christian Persecution“. Staženo 27.3.2021. <https://cufi.org/issues-category/christian-persecution/>.
- *CUFI*. „Hezbollah“. Staženo 27.3.2021. <https://cufi.org/issues-category/hezbollah/>.
- *CUFI*. „The Historically Bad Iran Deal“. Staženo 27.3.2021. <https://cufi.org/issue/historically-bad-iran-deal/>.
- *Federal Election Commission*. „Separate Segregated Funds and Nonconnected PACs“. 1-3. Staženo 20.3.2021. <https://transition.fec.gov/pages/brochures/ssfvnonconnected.pdf>.
- *Federal Election Commission*. „Who can and can't contribute“. Staženo 24.1.2021. <https://www.fec.gov/help-candidates-and-committees/candidate-taking-receipts/who-can-and-cant-contribute/>.
- *Gallup*. „Iran“. Staženo 27.4.2021. <https://news.gallup.com/poll/116236/iran.aspx>.
- *Hagee Ministries*. „Main page“. Staženo 27.4.2021. <https://www.jhm.org/IRS>. „Types of Organizations Exempt under Section 501(c)(4)“. Staženo 20.3.2021. <https://www.irs.gov/charities-non-profits/other-non-profits/types-of-organizations-exempt-under-section-501c4>.
- *Israel Allies Foundation*. „Congressional Israel Allies Caucus“. Staženo 23.4.2021. <https://israelallies.org/in-congress>.
- *J Street*. „Iran“. Staženo 27. 3. 2021. <https://jstreet.org/policy/iran/#.YF8WyC3yodU>.
- *J Street*. „J Street leadership manual“. Staženo 24.4.2021. 1-30. <https://jstreet.org/wp-content/uploads/2021/01/JStreet-LeadershipManual2021.pdf>.
- *Open Secrets*. „Bill Profile: S.722“. Staženo 27.4.2021. <https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/bills/summary?id=s722-115>.
- *Open Secrets*. „American Israel Public Affairs Cmte“. Staženo 27.3.2021. <https://www.opensecrets.org/orgs/american-israel-public-affairs-cmte/lobbying?id=D000046963&lobbillscycle=2017&t0-search=Iran>.
- *Open Secrets*. „American Israel Public Affairs Cmte“. Staženo 22.4.2021. <https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/clients/hired-firms?cycle=2017&id=D000046963>.

- *Open Secrets*. „American Israel Public Affairs Cmte“. Staženo 29.4.2021.
<https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/clients/hired-firms?cycle=2020&id=D000046963>.
- *Open Secrets*. „American Israel Public Affairs Cmte“. Staženo 29.4.2021.
<https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/clients/hired-firms?cycle=2019&id=D000046963>.
- *Open Secrets*. „American Israel Public Affairs Cmte“. Staženo 22.4.2021.
<https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/clients/reports?cycle=2017&id=D000046963>.
- *Open Secrets*. „American Israel Public Affairs Cmte“. Staženo 27.3.2021.
<https://www.opensecrets.org/orgs/american-israel-public-affairs-cmte/lobbying?id=D000046963&lobbillsycle=2018>.
- *Open Secrets*. „American Israel Public Affairs Cmte“. Staženo 22.4.2021.
<https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/clients/hired-firms?cycle=2018&id=D000046963>.
- *Open Secret*. „Bill Profile: H.R.1698“. Staženo 27.4.2021.
<https://www.opensecrets.org/federal-lobbying/bills/summary?id=hr1698-115>.
- *Open Secret*. „Pro-Israel: Background“. Staženo 27.4.2021.
<https://www.opensecrets.org/industries/background.php?cycle=2016&ind=q05>.
- *ProPublica*. „AMERICAN ISRAEL PUBLIC AFFAIRS COMMITTEE“. Staženo 24.1.2021.
https://projects.propublica.org/nonprofits/display_990/530217164/10_2020_prefixes_52-55%2F530217164_201909_990O_2020101417374934.

Video

- Gordon, Brad. „Lobbying In A Minute: Stopping Iran AIPAC Policy Conference 2012“. *Youtube.com*. 10. srpna 2017. Staženo 15.11.2020.
https://www.youtube.com/watch?v=fs-bAYRpmDs&list=PLGrpphaV_cl2IWIXeFNHlqBEVdj0eL6OB&index=4.

Sociální síť

- Guy Benson (@guypbenson). „In choosing not to pursue his weak, lopsided Iran deal as a formal treaty — having utterly failed to persuade even 40% (!) of

Congress that it was wise policy — President Obama set the stage for his successor's reported withdrawal today. Unilateralism can be quickly erased.“.

Twitter. 8. květen 2018. Staženo 28.4.2021.

<https://twitter.com/guypbenson/status/993882188776132608>.

Teze bakalářské práce

Jméno:

Filip Sidó

E-mail:

23262731@fsv.cuni.cz

Studijní obor:

Mezinárodní teritoriální studia

Semestr a školní rok zahájení práce:

LS 2019/2020

Semestr a školní rok ukončení práce:

LS 2020/2021

Vedoucí bakalářského semináře:

PhDr. Jan Hornát, Ph.D.

Vedoucí práce:

Mgr. Jana Sehnálková, Ph.D.

Název práce:

Izraelská lobby v USA a její postoj vůči Íránu a dohodě JCPOA

Charakteristika tématu práce (max. 10 řádek):

Bakalářská práce se zabývá agendou izraelské lobby ve Spojených státech amerických vůči Íránu a jaderné dohodě s Íránem JCPOA (Joint Comprehensive Plan of Action). Práce v první části textu seznamuje čtenáře s historickým vývojem izraelské lobby v USA, s tím, jakou má strukturu, jak funguje a jakých nástrojů využívá k ovlivnění politiky Spojených států. Druhá část práce analyzuje současný vývoj politiky Spojených států týkající se Íránu od Baracka Obamy po Donalda Trumpa. Je zde kladen důraz na jadernou dohodu s Íránem - JCPOA. Poslední část práce analyzuje postoje jednotlivých lobbistických skupin (AIPAC, J Street a CUFI) k Íránu a jaderné dohodě. V závěrečné podkapitole je analýza toho, v jaké míře se agenda izraelských lobbistických skupin překrývá s politikou USA vůči Íránu a jaderné dohodě.

Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce (max. 10 řádek):

Hlavní změnou práce byla reformulace výzkumné otázky, která se již nevěnuje pouze tomu, jaké jsou postoje izraelských lobbistických skupin v USA vůči Íránu, ale i jaderné dohodě - JCPOA, která se stala hlavním bodem předkládané práce. Práce se zaměřuje na to, jakých nástrojů využívají izraelská lobby k ovlivnění americké politiky a jak se izraelské lobby daří plnit své cíle. Mezi zkoumané lobbistické skupiny byla přidána CUFI - Christians United for Israel.

Struktura práce (hlavní kapitoly obsahu):

Úvod

Izraelská lobby v USA

Historie a vznik izraelské lobby

Izraelská lobby: struktura a fungování

Vztahy Izraele a Íránu

JCPOA – Joint Comprehensive Plan of Action

Vývoj americké zahraniční politiky vůči Íránu za vlády prezidenta Baracka Obamy

Vývoj americké zahraniční politiky vůči Íránu za vlády prezidenta Donalda Trumpa

AIPAC vs. Írán

AIPAC a JCPOA

J Street vs. Írán

J Street a JCPOA

CUFI vs. Írán

CUFI a JCPOA

Shrnutí politiky Izraelské lobby a politiky Spojených států v otázkách Íránu a JCPOA

Závěr

Prameny a literatura (výběrová bibliografie, max. 30 hlavních titulů):

- Mearsheimer, J. John a Walt M. Stephen. Izraelská Lobby a americká zahraniční politika. Žďár nad Sázavou: Bodyart Press, 2014.
- Smith, F. Grant. Big Israel. Washington, D.C. Institute for Research: Middle Eastern Policy, 2016.
- Kaye, Dalia Dassa, Alireza Nader a Roshan Parisa. "A Brief History of Israeli-Iranian Cooperation and Confrontation." In Israel and Iran: A Dangerous Rivalry. Pittsburgh: RAND Corporation, 2011. 9-18. <http://www.jstor.org/stable/10.7249/mg1143osd.7> (Staženo 24.1.2021).
- Gerald M. Steinberg. „Iran in the Israeli Threat Perception“. In The Iranian Puzzle Piece: Understanding Iran in the Global Context, ed. Amin Tarzi (Quatico, Virginia, Marine corps University Press, 2009). 71-83.
- Rossinow, Doug. „The Edge of the Abyss: The Origins of the Israel Lobby, 1949–1954“. Modern American History 1. (2018): 23-43. Staženo 25.4.2021. <https://www.cambridge.org/core/journals/modern-american-history/article/edge-of-the-abyss-the-origins-of-the-israel-lobby-19491954/E1690BDB5CA87C66B2B65D12CA1D716A>.
- Shakoori, Marziehe., Davood Kiani a Masha Allah Heidarpour. „Effect of AIPAC Lobby on America's Foreign Policy towards the Islamic Republic of Iran“. Journal of Politics and Law 9, Vol. 6 (2016): 129-136. Staženo 25.4.2021. <http://dx.doi.org/10.5539/jpl.v9n6p129>.
- Solomon, Morris S. "The Agenda and Political Techniques of the American Israel Public Affairs Committee (AIPAC)". Industrial College of the Armed Forces (1993). 1-26. Staženo 25.4.2021. <https://apps.dtic.mil/dtic/tr/fulltext/u2/a276886.pdf>.
- Katzman, Kenneth, Kathleen J. McInnis a Clayton Thomas. „U.S.-Iran Conflict and Implications for U.S. Policy“. Congressional Research Service (5/2020): 1-22. Staženo 27.3.2021, <https://fas.org/sgp/crs/mideast/R45795.pdf>.
- Singh, Michael. „Here's Where Advocates and Critics of the Iran Nuke Deal Can Agree“. Foreign Policy. Staženo 27.3.2021. <https://foreignpolicy.com/2018/02/05/heres-where-advocates-and-critics-of-the-iran-nuke-deal-can-agree/>.
- Rossinow, Doug. „The Dark Roots of AIPAC, ‘America’s Pro-Israel Lobby’“. The Washington Post. 6. březen 2018. Staženo 1.1.2020. <https://www.washingtonpost.com/news/made-by-history/wp/2018/03/06/the-dark-roots-of-aipac-americas-pro-israel-lobby/>.
- Silverstein, Richard. „Aipac’s hidden persuaders“. The Guardian. 15. květen 2009. Staženo 15.11.2020. <https://www.theguardian.com/commentisfree/cifamerica/2009/may/13/aipac-iran-us-obama>.

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		